

ผลผลิตของสื่อกิจกรรมประเภทค่ายเยาวชนระดับนานาชาติ:

บริบทวิเคราะห์เอเชียตะวันออกเฉียง

พิชิต ธิอิน⁷

บทคัดย่อ

แนวทางในการพัฒนาและสร้างอำนาจความมั่นคงของแต่ละรัฐ มีพัฒนาการทางรูปแบบมาตั้งแต่สมัยโบราณกาลถึงยุคปัจจุบัน ในช่วงโลกสมัยใหม่รูปแบบที่ชัดเจนคือการล่าอาณานิคมของรัฐ เป็นการจัดการโดยผู้นำของรัฐกับรัฐ ต่อมาในยุคหลังโลกสมัยใหม่พัฒนาการทางสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศก้าวหน้าอย่างมาก รูปแบบและการจัดการกับกลุ่มเป้าหมายเปลี่ยนแปลงไป ความซับซ้อนและลุ่มลึกทางกลยุทธ์เทคนิคมีหลากหลายและผสมผสาน การขยายฐานอำนาจของรัฐได้นำเอาวัฒนธรรมและแนวคิดเรื่อง การเป็นกลุ่มมาใช้ หลายประเทศมหาอำนาจใช้สื่อกิจกรรมประเภทค่ายเยาวชนมาใช้ ด้วยเป้าประสงค์ทางการขยายฐานอำนาจของตนเอง อธิบายได้ว่า ผู้ส่งสาร คือ ประเทศเจ้าภาพผู้จัดค่ายเยาวชน, สาร คือ เนื้อหากิจกรรมต่างๆ ในค่าย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องความร่วมมือและวัฒนธรรม, สื่อ คือ วัน เวลา และสถานที่จัดกิจกรรมค่าย และผู้รับสาร คือ เยาวชนอาเซียนที่เข้าร่วมกิจกรรมค่าย การศึกษานี้ใช้ประสบการณ์จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมค่ายเยาวชนระดับนานาชาติที่ถูกจัดโดยประเทศทางเอเชียตะวันออกเฉียง ได้แก่ โครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ ของประเทศญี่ปุ่น โครงการค่ายเยาวชนจีน-อาเซียน ของสาธารณรัฐประชาชนจีน และโครงการความร่วมมือเพื่ออนาคตอาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี ของสาธารณรัฐเกาหลีใต้ ศึกษาเชิงคุณภาพแบบมีส่วนร่วม ด้วยเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกวิเคราะห์กับแนวคิดทฤษฎีทางวัฒนธรรมศึกษาและการสื่อสารเครือข่าย ผลการศึกษาวิเคราะห์พบรูปแบบจุดร่วมและจุดแตกต่างของการจัดการค่ายเยาวชนระดับนานาชาติของสามประเทศเอเชียตะวันออกเฉียง นอกจากนี้ยังพบความสอดคล้องของนโยบายแห่งรัฐทั้งสามประเทศต่อประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ซึ่งประโยชน์แห่งการศึกษานี้เป็นองค์ความรู้ในบริบทอาเซียนในการต่อสู้ต่อรองกับประเทศเอเชียตะวันออกเฉียง การปรับตัว รู้ทันต่อการบริหารจัดการที่ใช้สื่อกิจกรรมเล็กๆ อย่างค่ายเยาวชนระดับชาติมาเป็นเครื่องมือในการสร้างฐานอำนาจของประเทศเอเชียตะวันออกเฉียง นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางขั้นต้นในการศึกษาหา

⁷อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

แบบจำลองของการบริหารจัดการเครือข่ายที่ดี รวมทั้งโครงสร้างการบริหารการสื่อสารเพื่อ
เป้าหมายในความสำเร็จของการดำเนินโครงการประเภทค่ายเยาวชนระดับนานาชาติ

คำสำคัญ: สื่อกิจกรรม, ค่ายเยาวชนระดับนานาชาติ, เอเชียตะวันออกเฉียง

Activity Media Product of International Youth Camp:

Analysis of East Asia and Asean Context

Abstract

Pattern of imperialism and state authority diffusion have been developing since ancient times to present. A clear pattern is the colonization of the state shows mostly in modernization era. These completed by leaders of the state with the state. Later in the postmodern world, media and technology advances. Form and management changing targets. The complexity and depth of the various strategies, techniques and blend. To expand the powers of the state have embraced the culture and concept. The approach develop to format of international youth camp. With an aim to expand their own power base. Explained that the sender is a youth camp host country that mostly is developing countries. Message is content in camp that mostly is about cooperation and culture. Media is timing and venue of international youth camp. Lastly, Receiver is ASEAN youth. This study uses the experience of participating in international youth camp that were organized by the East Asian countries, including the Southeast Asian Youth Ship program which organized by Japan, China - ASEAN Youth Camp which organized by People's Republic of China And the Korea-ASEAN future-oriented cooperation projects which organized by The Republic of Korea. In-depth interview and participatory approach was used as the tools for this qualitative research. In addition of the study of the theoretical concepts of cultural study and communication networks were fulfilled the result of research as well. Results of the study revealed a common and different points of the management of the international youth camp of East Asia nations. An analyze found consistency of state policies to ASEAN. The purpose of this study is the knowledge in the context of ASEAN in East Asian countries fighting the odds with an adaptive management approach to the cognizant small media activities. A national youth camps as a tool to build a power base of East Asia.

Keywords: Activity media, International youth camp, East Asia and ASEAN

แนวทางการศึกษาวิเคราะห์

บทความนี้ผู้เขียนได้ใช้แนวทางการศึกษาเชิงคุณภาพแบบมีส่วนร่วม (Participation Approach) ซึ่งได้จากการที่ผู้เขียนเคยเป็นตัวแทนเยาวชนไทยเข้าร่วมโครงการความร่วมมือเพื่ออนาคต อาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี ครั้งที่ 6 ณ สาธารณรัฐเกาหลี เมื่อวันที่ 16-25 กุมภาพันธ์ 2547, โครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ ประจำปี พ.ศ. 2550 ณ ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐสิงคโปร์ ประเทศมาเลเซีย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม – 12 ธันวาคม 2550 และโครงการค่ายเยาวชนจีน-อาเซียน ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 17-24 พฤศจิกายน 2555 อีกการศึกษานี้ได้ศึกษาวิเคราะห์จากเอกสาร (Documentary Analysis) ที่เกี่ยวข้องกับ อาทิ เอกสารรายละเอียดโครงการ รายงานสรุปผลการดำเนินโครงการ และสื่อเอกสารสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังใช้เครื่องมือที่เป็น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ทั้งนี้ เหตุผลสำคัญที่ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพแบบมีส่วนร่วมอันเป็นการศึกษาวิเคราะห์ในลักษณะอัตวิสัย (Subjective) เนื่องจากต้องการศึกษาปรากฏการณ์เชิงเปรียบเทียบของกรณีศึกษาทั้ง 3 มมองในภาพรวมทั้งสถานการณ์ในบริบทเฉพาะปัจจัยความสำเร็จของโครงการในแง่การสื่อสาร ประสบการณ์จากการมีส่วนร่วมและการเป็นคนในของปรากฏการณ์จึงเป็นรูปแบบการศึกษาที่โดดเด่น เพราะประเด็นศึกษาเกิดจากความสนใจจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในปรากฏการณ์ เป็นจุดประกายความสนใจในประเด็นการศึกษา รวมทั้ง การเป็นคนในของปรากฏการณ์ที่ศึกษานับเป็นการถอดบทเรียนจากประสบการณ์ของผู้ศึกษา ซึ่งมีข้อดีในเรื่องการเข้าใจในปรากฏการณ์ที่ลึกซึ้ง ความง่ายในการเข้าถึงข้อมูล และการตีความหมายของสิ่งที่ศึกษาที่ถูกต้องและลึกซึ้ง นอกจากนี้การใช้เครื่องมือในรูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึกยังช่วยในการตรวจสอบ ยืนยัน และเสริมข้อมูลให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

อนึ่ง การศึกษานี้ได้กำหนดกรอบการศึกษาโดยใช้แนวการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ในมุมมองด้านนิเทศศาสตร์ มุ่งประเด็นศึกษาด้วยกรอบแนวคิดทฤษฎีทางวัฒนธรรมศึกษาและการสื่อสาร ผลการศึกษา ข้อสรุป และข้อเสนอแนะที่ได้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาและตั้งรับการสื่อสารทางวัฒนธรรม รวมถึง ข้อค้นพบที่จะใช้เป็นแนวทางในการต่อสู้ต่อการรบกวนการครอบงำของเอเชียตะวันออกในภูมิภาคอาเซียน นอกจากนี้ยังพบประเด็นสำคัญอันเป็นแนวทางในการ

พัฒนารูปแบบการจัดการค้าสำหรับเยาวชนที่มีประสิทธิภาพ แสดงถึงปัจจัยหรือองค์ประกอบความสำเร็จที่หน่วยงานหรือองค์กรที่จัดสื่อกิจกรรมประเภทค้าเยาวชนต้องคำนึงและให้ความสำคัญเพื่อเป้าหมายความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสื่อกิจกรรมประเภทค้าเยาวชน

เอเชียตะวันออกเฉียง

ประเทศมหาอำนาจของโลกส่วนใหญ่กระจุกตัวบนพื้นที่ของโลกฝั่งตะวันตก สำหรับโลกฝั่งตะวันออกที่เป็นประเทศมหาอำนาจมีเพียงประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐเกาหลีใต้ จุดร่วมของทั้งสามประเทศนี้ คือ ที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเดียวกัน คือ “เอเชียตะวันออกเฉียง” นอกจากนี้พบว่า มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมและรากเหง้าทางชนชาติเดียวกัน แต่ว่าปมความขัดแย้งทางประวัติศาสตร์ได้สร้างความร้าวฉานที่ยากจะประสานเป็นหนึ่งเดียวได้ ปมดังกล่าวก่อให้เกิดการแข่งขัน ต่อสู้ และชิงความเป็นหนึ่งในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงถือเป็นแหล่งอารยะเป็นที่ยอมรับว่าเป็นขั้วมหาอำนาจหนึ่งของโลก ตลอดระยะเวลาของการก่อร่างสร้างอำนาจของสามอารยะประเทศนี้ พบว่าการพัฒนาประเทศให้เติบโตอย่างปัจเจกมิสามารถทำได้ในสถานการณ์โลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เป้าหมายหนึ่งของการสร้างฐานอำนาจที่มั่นคงและถาวรคือการแสวงหาความร่วมมือจากกลุ่มลูกเบี้ยเสริมทัพกำลังแสวงหาแหล่งทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์จากประเทศอื่น การนี้เมื่อจะหันมาจับมือกันเองในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงก็ดูเหมือนว่าเลือนรางไร้ความเป็นไปได้ เป้าหมายที่คาดว่าจะเป็นไปได้และดูเป็นอนาคตคือ การแสวงหากลุ่มที่ใกล้เคียง นั่นก็คือประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนนั่นเอง (Daojiong Zha and Weixing Hu, 2006)

อาเซียนถือเป็นภูมิภาคดาวรุ่ง ที่ถูกจับตามองว่าจะเป็กลุ่มทรงพลังในอนาคต การรวมตัวของอาเซียนจะว่าไปแล้วไม่ต่างจากการรวมกลุ่มสหภาพยุโรป แต่ข้อได้เปรียบของอาเซียนคือการมีแบบแผนจากสหภาพยุโรป ได้เรียนรู้ข้อผิดพลาดและยังมีโอกาสที่จะพัฒนาให้การรวมกลุ่มในภูมิภาคนี้เป็นไปอย่างสมบูรณ์และมั่นคง อาเซียนในอนาคตจึงเป็นเสมือนขุมทรัพย์ของนักชุดทองอย่างจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ มีงานวิจัยจำนวนไม่น้อยศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับอาเซียน ญี่ปุ่นกับอาเซียน และเกาหลีกับอาเซียน และผลการศึกษาพบค่าน้ำหนักขององค์ความรู้ที่ได้ว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ในเชิงเสริมอำนาจและการสร้างพลังในการต่อกรกับตลาดโลก (ธรรมรงค์ สิงห์อยู่เจริญ, 2541)

รูปแบบความสัมพันธ์ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับอาเซียนมีทั้งความสัมพันธ์ในแบบรัฐต่อรัฐ รัฐต่อภาคเอกชน และภาคเอกชนต่อภาคเอกชน ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนแต่ละครั้งก็ มักจะมีวาระรองที่เป็นการประชุมร่วมอาเซียนบวกหนึ่งหรืออาเซียนบวกสามอยู่ด้วย ความหมาย ของคำว่า “บวก” นั้นก็คือ การประชุมร่วมระหว่างกับอาเซียนกับ จีน และหรือญี่ปุ่น และหรือ เกาหลีใต้ การเกาะติดอาเซียนของจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้จึงเป็นรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ ที่ถูกกำหนดการอย่างมีนัยยะ

ในกระแสความเชื่อช่วงโลกหลังสมัยใหม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ความสำคัญของรัฐโดยผู้นำที่มาจากการเมืองจึงมีบทบาทและแนวทางที่เหมาะสม แนวคิดที่ กลุ่มลี้กทางสังคมศาสตร์ยุคใหม่ให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายที่จะเป็นกำลังสำคัญในอนาคต และเป็นรากฐานของความสัมพันธ์ที่ปลูกฝังด้วยแนวคิดการเรียนรู้ทางสังคม การขัดเกลาทาง สังคมตั้งแต่เด็กจะส่งผลต่อรากลี้กทางค่านิยมในอนาคต ดังนั้นกระแสนโยบายความสัมพันธ์ ระหว่างเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับอาเซียนจึงมุ่งเน้นที่กลุ่มเยาวชน

เยาวชนอาเซียน: จุดจับจ้องของรัฐเอเชียตะวันออกเฉียง

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นถือเป็นประเทศแรกที่พัฒนาความสัมพันธ์กับอาเซียน อย่างเป็นทางการในรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนคนรุ่นใหม่ ปรากฏการณ์นี้ก่อตัวเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ด้วยการเริ่มโครงการเรือเยาวชนเอเชีย อาคเนย์ เมื่อปี พ.ศ. 2517 (พิชิต ธิอิน, 2557) หลังจากนั้นอีก 20 ปี สาธารณรัฐเกาหลีใต้ได้เริ่ม โครงการความร่วมมือเพื่ออนาคต อาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี ในปี พ.ศ. 2537 ต่อมาในปี พ.ศ. 2549 เมื่อครั้งการประชุมผู้นำประเทศจีน-อาเซียน ครั้งที่ 10 สาธารณรัฐประชาชนจีนได้ประกาศ เจตนาการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับเยาวชนอาเซียน ในรูปแบบโครงการค่าย เยาวชนจีน-อาเซียน, โครงการค่ายฤดูร้อน และโครงการเวทีอภิปรายของผู้ประกอบการรุ่นใหม่

มูลเหตุของการใช้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนอาเซียนในการสร้างฐานอำนาจของรัฐ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มาจากองค์ประกอบ 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ แนวทางพัฒนาแบบยั่งยืนที่เป็น แพร่หลายทั่วโลกในยุคปัจจุบัน และค่านิยมพื้นฐานของชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้ความสำคัญกับ เยาวชน

ข้อมูลในเว็บไซต์สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เยาวชน (<http://www.oppo.opp.go.th> เข้าถึง เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2557) กล่าวถึงความสำคัญของเยาวชนต่อแนวทางการพัฒนาประเทศ

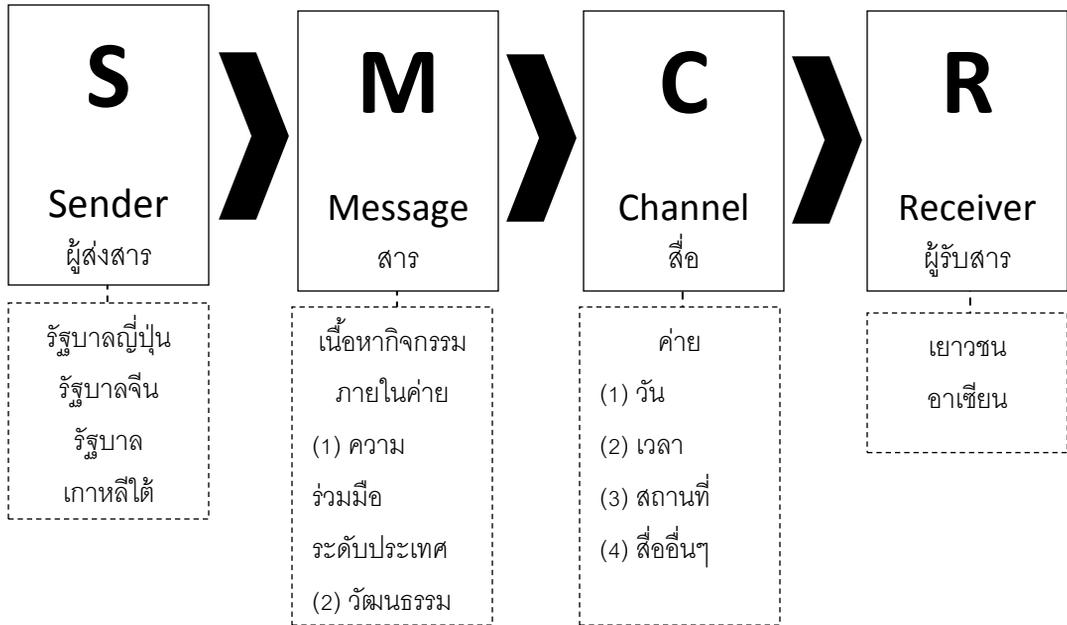
แบบยั่งยืนว่า กระแสสังคมโลกปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเยาวชน โดยการปลูกฝังทัศนคติค่านิยมที่พึงประสงค์ เมื่อเยาวชนได้รับการปลูกฝังที่ดีค่านิยมหรือทัศนคตินั้นก็ส่งผลต่อพฤติกรรมของเยาวชนในระยะยาวและถาวร

อรรถจักร สัตยานุรักษ์ (2548) ได้กล่าวถึงค่านิยมชาวจีนว่าเป็นสังคมที่กำหนดกรอบสังคมอย่างเป็นกฤษฎี คนจีนมักจะทำให้ความสำคัญกับกลุ่มเยาวชนที่จะเติบโต เป็นกำลังสำคัญของชาติ โดยการปลูกฝังค่านิยมในการใฝ่เรียนรู้และชาตินิยม ขณะที่ชมรมวิเทศสัมพันธ์และสถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2527) ปรากฏงานเขียนโดยสุพรรณมณีชาติของจินจิ้นและคนเกาหลีใต้เช่นเดียวกับคนญี่ปุ่นในเรื่องของเยาวชนกับการสร้างชาติ

องค์ประกอบทั้ง 2 ข้างต้นจึงอนุมานได้ว่าเป็นกลไกผลักดันให้รัฐเอเซียตะวันออกหันมาให้ความสำคัญกับการปลูกฝังค่านิยมกับเยาวชนอาเซียนเพื่อหวังผลประโยชน์ในอนาคตในการรวมกลุ่ม ความร่วมมือและกระจายวัฒนธรรม รวมไปถึงความรักและศรัทธาในชาติญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้

ค่ายเยาวชนระดับนานาชาติคือเครื่องมือที่ใช้กับกลุ่มเยาวชนอาเซียนในสายตาของรัฐชาติเอเซียตะวันออก

กาญจนา แก้วเทพ (2552) กล่าวถึงการจัดค่ายว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสาร เพราะทำหน้าที่ในการสื่อสารแบบครบวงจร สามารถจำแนกได้ครบตามองค์ประกอบการสื่อสารอันได้แก่ ผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร รวมทั้งสามารถบูรณาการระดับการสื่อสารได้ในทุกระดับ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึง การดำเนินการค่ายเยาวชนระดับชาติที่จัดโดยชาติเอเซียตะวันออกในกลุ่มเป้าหมายเยาวชนอาเซียนพบว่า ผู้ส่งสาร คือ ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐเกาหลีใต้, สาร คือ กิจกรรมต่างๆ ที่ถูกออกแบบเพื่อให้เยาวชนทำในค่าย ส่วนใหญ่จะเกี่ยวพันกับประเด็นแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศและการสื่อสารวัฒนธรรมข้ามชาติ, สื่อ คือ วัน เวลา และสถานที่ในการจัดค่ายเยาวชน และผู้รับสาร คือ เยาวชนอาเซียนที่เข้าร่วมกิจกรรมปรากฏตามแผนผัง ดังนี้

ทั้งนี้ การใช้ค่ายเยาวชนระดับนานาชาติเพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารรูปแบบนี้ พบว่าเป็นรูปแบบการสื่อสารที่ได้ผลมากที่สุด เพราะมีการเข้าถึงกระบวนการสื่อสารทุกรูปแบบ ตั้งแต่การสื่อสารระหว่างบุคคลไปจนถึงการสื่อสารระดับสื่อมวลชน (กาญจนา แก้วเทพ, 2552)

การสื่อสารภายในบุคคลส่งเสริมให้เกิดสมาธิและการเรียนรู้ด้วยตนเอง กิจกรรมค่ายจะมีกิจกรรมลักษณะนี้เป็นภาวะปกติ ผ่านการสร้างบรรยากาศและภาวะจำลองให้มีการเรียนรู้และทำความเข้าใจตนเอง ซึ่งแนวทางนี้เป็นคุณลักษณะทั่วไปของการทำค่าย (สมบัติ กาญจนกิจ, 2536) สำหรับการสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น ผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายจะต้องมีการสื่อสารกับบุคคลอื่น และที่สำคัญคือบุคคลอื่นนั้นเป็นคนแปลกหน้า การได้มีโอกาสพูดคุยกับคนแปลกหน้าจึงเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะความคิดและทัศนคติ ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ขณะเดียวกันนั้นก็พบการสื่อสารระดับกลุ่ม ซึ่งเป็นเรื่องปกติวิสัยของการเข้าค่ายกิจกรรม เพราะการเข้าค่ายนั้นต้องประกอบด้วยสมาชิกในหลักสิบขึ้นไป การสื่อสารกับคนระดับกลุ่มต้องรู้จักการจัดระบบการสื่อสาร การสร้างความเข้าใจร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อคงไว้ซึ่งความอยู่รอดและการยอมรับของคนภายในกลุ่ม ท้ายที่สุดการร่วมกิจกรรมค่ายจะนำพาสู่การสื่อสารในกลุ่มที่ใหญ่ขึ้น มีลักษณะเป็นสาธารณะหรือมวลชน โดยเป็นการสื่อสารผ่านการทำกิจกรรมรูปแบบกลุ่ม สื่อความหมายให้กับคนภายนอกให้เกิดการรับรู้ ด้วยเหตุนี้ กาญจนา แก้วเทพ (2552) จึงสรุปความสำคัญของกิจกรรมประเภทค่ายว่าเป็นกิจกรรมเล็กๆ แต่ทรงพลังและคุณค่าอย่างมาก

เนื่องจากเป็นสื่อรูปแบบของการมีส่วนร่วมและเป็นการจัดการสื่อเพื่อ และ โดยของคนในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรม

แนวคิดการใช้สื่อกิจกรรมประเภทค่ายสำหรับเยาวชนจึงปรากฏความสำคัญและความเหมาะสมยิ่ง ด้วยเหตุนี้รัฐเอเซียตะวันออกเฉียงใต้แนวทางแบบจำลองการพัฒนาี้มาใช้กับเยาวชนอาเซียน แต่ทั้งนี้รูปแบบการจัดการค่ายของแต่ละประเทศเอเซียตะวันออกเฉียงใต้พบว่ามีจุดเหมือนและจุดต่าง ซึ่งจากการวิเคราะห์ด้วยประสบการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของทั้ง 3 ประเทศเอเซียตะวันออกเฉียงใต้พบข้อค้นพบ ดังนี้

โครงการค่ายเยาวชนจีน-อาเซียน (The China-ASEAN Youth Camp)

ในการประชุมผู้นำประเทศจีน-อาเซียนครั้งที่ 10 (The 10th China-ASEAN Leader Meeting) เมื่อ ปี พ.ศ. 2549 นายกรัฐมนตรีของสาธารณประชาชนจีน นายเหวิน เจียเป่า (Wen Jiabao) ประกาศนโยบายเชิญเยาวชนในกลุ่มประเทศอาเซียนประมาณ 1,000 คน ภายใน 5 ปี เข้ามามีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เรียนรู้วัฒนธรรม ภายใต้โครงการต่างๆ ของรัฐบาลจีน อาทิ โครงการค่ายเยาวชน จีน-อาเซียน (China-ASEAN Youth Camp), โครงการค่ายฤดูร้อน (Summer Camp) และโครงการเวทีอภิปรายของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (Youth Entrepreneurs Forum) นับแต่นั้นเป็นต้นมา รัฐบาลจีนได้สานต่อนโยบาย โดยกำหนดให้หน่วยงานสมัชชาเยาวชนจีน (All-China Youth Federation: ACYF) เข้ามาเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการ รูปแบบการดำเนินการเน้นการจัดค่ายเยาวชนนานาชาติที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเยาวชนอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างเยาวชนจีนและเยาวชนจากประเทศสมาชิกอาเซียน โดยแต่ละปีจะมีการกำหนดหัวข้อในการทำกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไป ตัวอย่างเช่น ในปี พ.ศ. 2555 กำหนดหัวข้อเป็น “การจ้างงานและการประกอบการของนักธุรกิจรุ่นเยาว์” จากประสบการณ์การเข้าร่วมในโครงการนี้พบว่า บางปีจะเป็นหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมบ้าง หัวข้อเกี่ยวกับสื่อมวลชนบ้าง และหัวข้อเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยบ้าง

จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการนั้น รัฐบาลจีนโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบจะส่งหนังสือเชิญมายังหน่วยงานภาครัฐแต่ละประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ให้ส่งตัวแทนเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 18-35 ปี จำนวน 10 คน เข้าร่วมโครงการ กิจกรรมหลักของโครงการจะเป็นพิธีต้อนรับ การประชุมแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น และการศึกษาดูงานองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐและ

เอกชนในประเทศจีน รวมทั้งทัศนศึกษาสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศจีน ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 1 สัปดาห์

โครงการความร่วมมือเพื่ออนาคต อาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี (The Korea-ASEAN Future-oriented Cooperation Project)

โครงการนี้เกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2537 กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้แรงบันดาลใจและแรงกระตุ้นในการขับเคลื่อนอนาคต เพื่อสร้างรากฐานความร่วมมืออันดีระหว่างประชาคมเอเชียในสังคมโลก โครงการนี้ดำเนินการโดยองค์กรเยาวชนแห่งชาติเกาหลี (National Council of Youth Organization in Korea: NCYOK) กิจกรรมที่สำคัญของโครงการนี้ คือ การทัศนศึกษาสถานที่สำคัญ การแสดงทางวัฒนธรรม และการพบปะอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเยาวชนท้องถิ่น

ด้านองค์ประกอบและคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการนั้น รัฐบาลเกาหลีจะมีหนังสือเชิญมายังรัฐบาลประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนแต่ละประเทศ เพื่อส่งตัวแทนเยาวชน จำนวน 8 คน เข้าร่วมโครงการ ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องมีอายุระหว่าง 18-26 ปี จากข้อมูลการเข้าร่วมโครงการนี้ของผู้เขียนเมื่อปี พ.ศ. 2547 ไม่มีการกำหนดหัวข้อสำหรับการทำกิจกรรมประจำปี แต่ในปี พ.ศ. 2557 พบว่ามีการกำหนดหัวข้อในการทำกิจกรรมเช่นเดียวกับโครงการค่ายเยาวชน จีน-อาเซียน โดยปี พ.ศ. 2557 กำหนดหัวข้อ “ส่งเสริมความเข้าใจทางวัฒนธรรมระหว่างเยาวชนอาเซียน-เกาหลี ผ่านการแสดงทางศิลปวัฒนธรรม” ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 1 สัปดาห์

โครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ (The Ship for Southeast Asian Youth Program)

จากโครงการทั้งหมดทั้ง 3 โครงการที่บทความวิชาการนี้ได้นำมาเป็นกรณีศึกษา พบว่าโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ของรัฐบาลญี่ปุ่นนี้เป็นโครงการที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานที่สุด กล่าวคือ เริ่มมีการดำเนินงานครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2517 สมัยนายคาคุยชิ ทานะกะ เป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศญี่ปุ่น ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมมิตรภาพและความเข้าใจอันดีระหว่างเยาวชนญี่ปุ่นและเยาวชนอาเซียน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านต่างๆ เช่น สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมรวมทั้งการศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาในระดับเยาวชน เพื่อ

เผยแพร่ชนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของแต่ละประเทศ เพื่อฝึกฝนเยาวชนในการอยู่ร่วมกัน และสร้างสรรค์ประโยชน์ร่วมกัน และเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ความรู้สำหรับนำไปใช้ ประโยชน์แก่ประเทศชาติในอนาคต

กิจกรรมหลักของโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ คือ กิจกรรมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กีฬาและกิจกรรมนันทนาการ การอภิปรายทางวิชาการตามหัวข้อที่กำหนด กิจกรรมชมรม การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การเข้าเยี่ยมชมคารวะบุคคลสำคัญ การพบปะกับเยาวชนท้องถิ่น งานเลี้ยงต้อนรับ การเยี่ยมชมสถานที่สำคัญ การฟังบรรยายทางวิชาการในหัวข้อที่เกี่ยวกับปัญหาระหว่างประเทศ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม การพักกับครอบครัวเจ้าภาพ การจัดเลี้ยงรับรองบนเรือ และการเปิดเรือให้เข้าชม โดยกิจกรรมทั้งหมดใช้ระยะเวลาตลอดการดำเนินโครงการ ซึ่งกำหนดไว้จำนวน 52 วัน ในแต่ละปี ด้านรูปแบบการคัดเลือกเยาวชนเข้าร่วมโครงการมีรูปแบบคล้ายกันคือเป็นการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ โดยในส่วนของรัฐบาลญี่ปุ่นให้สำนักคณะรัฐมนตรี (Cabinet Office) เป็นผู้รับผิดชอบ สำหรับขอบเขตของอายุเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ รัฐบาลญี่ปุ่นเปิดโล่งให้แต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นผู้กำหนดและหาแนวทางในการคัดเลือกเอง ทั้งนี้ แต่ละประเทศจะต้องส่งเยาวชนเข้าร่วมโครงการปีละ 29 คน โดยมีสัดส่วนของเพศหญิงและเพศชายอย่างละเท่ากัน

กรณีเปรียบเทียบ: จุดร่วมและจุดต่างค่ายเยาวชนนานาชาติบริบทเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ข้อค้นพบเบื้องต้นที่เป็นการศึกษาเชิงเปรียบเทียบกรณีศึกษาทั้ง 3 โครงการ ภายใต้บริบทของการสื่อสารผ่านสื่อกิจกรรมประเภทค่ายเยาวชนนานาชาติของประเทศภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในกลุ่มเป้าหมายเยาวชนอาเซียน พบประเด็นที่เป็นจุดร่วมและจุดต่างของโครงการที่น่าสนใจและจำแนกเป็นประเด็นหลักได้ดังนี้

1. จุดเหมือนร่วมกันของโครงการค่ายเยาวชนนานาชาติของประเทศภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในกลุ่มเป้าหมายเยาวชนอาเซียน

1.1 ประเด็นวัตถุประสงค์ในการจัดค่าย: ทั้งสามโครงการล้วนกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้เป็นการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีร่วมกัน ส่งเสริมการพัฒนาเยาวชน และแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรม

1.2 ประเด็นกิจกรรมระหว่างการค้าดำเนินการค้า: ส่วนใหญ่เน้นการทำกิจกรรมที่อยู่ในความสนใจของวัยรุ่นหรือเยาวชน อาทิ กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมท่องเที่ยว กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรม

1.3 ประเด็นการให้ความสำคัญสนับสนุน: ค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการทั้ง 3 พบว่า ค่าใช้จ่ายหลัก เช่น ค่าเดินทาง ค่ายานพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ล้วนรับผิดชอบโดยรัฐบาลผู้จัด รัฐบาลประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนรับผิดชอบเพียงค่าใช้จ่ายบางส่วน เช่น ค่าใช้จ่ายในการคัดเลือก ค่าใช้จ่ายในการประสานงาน และค่าใช้จ่ายเล็กๆ น้อยๆ

1.4 ประเด็นการประสานงาน: พบว่าโครงการกรณีศึกษาทั้ง 3 ของรัฐเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ใช้ตัวกลางในการประสานงานคือหน่วยงานภาครัฐด้วยกัน การใช้ตัวกลางรูปแบบการอิงอำนาจของรัฐส่งผลให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและแสดงถึงความร่วมมือระดับประเทศ

2. จุดต่างของโครงการค้าเยาวชนนานาชาติของประเทศภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในกลุ่มเป้าหมายเยาวชนอาเซียน

2.1 ประเด็นการมีส่วนร่วมของรัฐบาลประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน: สำหรับโครงการค้าเยาวชนนานาชาติของรัฐบาลจีน และรัฐบาลเกาหลี จะให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนน้อย เนื่องจากกิจกรรมที่จัดส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่จัดในประเทศเจ้าภาพ ต่างจากโครงการเรือเยาวชนเอเซียอาคเนย์ของรัฐบาลญี่ปุ่นที่กระจายการมีส่วนร่วมให้กับประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนในการดำเนินการต้อนรับและจัดกิจกรรมระหว่างที่เรือพาหนะของโครงการแวะพักตามประเทศต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแต่ละปี

2.2 ประเด็นสถานที่จัดกิจกรรม และจำนวนวันที่จัดกิจกรรม: พบว่าโครงการของรัฐบาลจีนและรัฐบาลเกาหลี (ประมาณ 1 สัปดาห์) สั้นกว่าโครงการของรัฐบาลญี่ปุ่น (ประมาณ 52 วัน) อีกทั้งสถานที่ในการจัดกิจกรรมของรัฐบาลจีนและรัฐบาลเกาหลีก็จำกัดเฉพาะภายในประเทศของตน สำหรับโครงการของรัฐบาลญี่ปุ่นได้กระจายสถานที่จัดกิจกรรมไปตามประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน รวมทั้งสถานที่หลักคือการจัดกิจกรรมค้าขายบนเรือสำราญ

2.3 ประเด็นเนื้อหาหรือกิจกรรมภายในค้า: โครงการค้าเยาวชน จีน-อาเซียน รูปแบบกิจกรรมจะเน้นสำคัญที่การศึกษาดูงาน เทียบชมสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ

สำหรับกิจกรรมประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนั้นมีความเป็นวิชาการน้อยและมีสัดส่วนของเวลาในกิจกรรมนี้ไม่ถึงร้อยละ 10 ของกิจกรรมทั้งหมด ด้านโครงการความร่วมมือเพื่ออนาคตอาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี จะมีความเข้มข้นของเนื้อหาทางการประชุมและวิชาการมากกว่าโครงการของรัฐบาลจีน จุดเด่นของการประชุมร่วมกันในโครงการของรัฐบาลเกาหลี คือ การประชุมเยาวชนอาเซียน-เกาหลี การพูดคุยแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาสังคมและการจัดทำร่างประกาศของเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ นอกจากนี้ยังเพิ่มกิจกรรมที่เป็นการแสดงศิลปวัฒนธรรมของผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละชาติ ซึ่งในโครงการของรัฐบาลจีนนั้นมิได้เปิดโอกาสหรือกำหนดให้มีกิจกรรมนี้ชัดเจน สำหรับโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์นั้นพบว่ามีการให้ความสำคัญกับกิจกรรมอย่างเป็นทางการเป็นแบบแผน ทุกรูปแบบกิจกรรมที่รัฐบาลจีนและรัฐบาลเกาหลีดำเนินการมีครบถ้วนในกิจกรรมของโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่เป็นพิเศษเพิ่มเติมเช่นการเข้าพบคารวะผู้นำประเทศของแต่ละประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนขณะที่เรือเข้าแวะในประเทศนั้น พร้อมนี้ยังมีกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมที่ลึกซึ้ง คือ การเปิดโอกาสให้เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการได้เข้าไปพบกับครอบครัวเจ้าภาพในแต่ละประเทศ การเปิดโอกาสให้มีการพบปะกับเยาวชนท้องถิ่นและอดีตเยาวชนที่เคยเข้าร่วมโครงการ

อนึ่ง ประเด็นสำคัญอีกประการของจุดร่วมและจุดต่างของกรณีศึกษาทั้ง 3 โครงการ คือ การใช้สื่อแบบบูรณาการเพื่อสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ของสื่อกิจกรรมประเภทค่ายเยาวชนนานาชาติ ซึ่ง Ilg Wolfgang (2009) ได้กล่าวถึงความสมบูรณ์แบบของการใช้สื่อแบบบูรณาการเพื่อบรรลุความสำเร็จในการจัดค่ายเยาวชนนานาชาติ ว่าสื่อกิจกรรมประเภทค่ายจำเป็นต้องใช้สื่อประเภทอื่นๆ ประกอบในขั้นตอนต่างๆ เช่น ใช้สื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ก่อนจัดกิจกรรม ใช้สื่อเพื่อเสริมสร้างกิจกรรมระหว่างทำกิจกรรม และใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ผลสำเร็จของกิจกรรมหลังเสร็จกิจกรรม รวมไปถึงการใช้สื่อสร้างความยั่งยืนหลังการจัดกิจกรรม โดยการใช้สื่ออื่นประกอบสื่อกิจกรรมจะต้องมีลักษณะของการบูรณาการและกำหนดเป้าหมายเดียวกัน ทั้งนี้ ข้อค้นพบประเด็นนี้พบว่าโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ได้มีการใช้สื่อตามรูปแบบดังกล่าวอย่างครอบคลุมและสมบูรณ์แบบเมื่อเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาโครงการความร่วมมือเพื่ออนาคตอาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี และโครงการค่ายเยาวชนจีน-อาเซียน กล่าวคือช่วงก่อนการจัดค่ายเยาวชนนานาชาติโครงการกรณีศึกษาทั้ง 3 ได้ใช้ช่องทางของสื่อประเภทสื่อมวลชนและสื่อบุคคลในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่โครงการเช่นเดียวกัน สำหรับช่วงดำเนินกิจกรรมค่ายเยาวชนนานาชาติก็ได้ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุทัศน์ และสื่อโสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ เพื่อเติมเต็มสื่อกิจกรรมหลักเช่นเดียวกันทั้ง 3 โครงการกรณีศึกษา ขณะที่จุดต่างที่เป็นประเด็นสำคัญของ

กรณีศึกษาเปรียบเทียบทั้ง 3 โครงการ คือ การใช้สื่อเพื่อสร้างความยั่งยืนหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม โครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ถือว่ามีความโดดเด่นอย่างยิ่ง เนื่องจากมีการวางแผนในการ จัดค่ายเยาวชนอย่างมีแบบแผนและรอบคอบ และให้ความสำคัญกับแนวทาง การสร้างเครือข่าย ของกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม แนวทางเช่นนี้ทำให้เครือข่ายดังกล่าวสานต่อปฏิสัมพันธ์กันระหว่าง สมาชิกในกลุ่ม และสร้างเครื่องมือการสื่อสารในรูปแบบสื่อประเภทต่างๆ ติดต่อสื่อสาร และยังส่งเสริม การสร้างอัตลักษณ์และภาพลักษณ์ของสมาชิกในกลุ่ม สื่อตามแนวทางนี้ของโครงการเรือ เยาวชนเอเชียอาคเนย์จึงปรากฏในรูปแบบของผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นผู้จัดการสานต่อกันเอง ในขณะที่องค์กรที่ริเริ่มโครงการมีต้องทำการเคลื่อนไหวและดำเนินการต่อแต่อย่างใด กระบวนการขับเคลื่อนเครือข่ายและสร้างสื่อเพื่อการสื่อสารภายในกลุ่มเป็นไปโดยสมาชิกที่เป็น ฝ่ายรับ ลักษณะโครงสร้างเช่นนี้ไม่ปรากฏในโครงการความร่วมมือเพื่ออนาคต อาเซียน- สาธารณรัฐเกาหลี และโครงการค่ายเยาวชนจีน-อาเซียน โดยทั้ง 2 โครงการกรณีศึกษาดำเนิน สื่อกิจกรรมในรูปแบบการสื่อสารมวลชนเดี่ยวจบ ไม่ได้มีการวางแผนใน การสร้างพลวัตรขับเคลื่อนที่รอบด้าน จุดต่างนี้จึงเป็นเอกลักษณ์และเป็นข้อค้นพบที่สำคัญในการสร้างความยั่งยืน และกำหนดชี้ความสำเร็จของโครงการที่สมบูรณ์แบบ

อย่างไรก็ตาม ในความเหมือนและความแตกต่างข้างต้น เป็นเพียงบทวิเคราะห์พื้นฐาน ที่เชื่อมโยงสู่ความเข้าใจในบริบทการสื่อสารที่มองผ่านกรอบกระจุกทางวิชาการ ในปรากฏการณ์ หนึ่งหากเราใช้กรอบแนวคิดด้านวิทยาศาสตร์มาพิจารณาภาพสะท้อนที่ได้ก็จะเป็นแนวทางองค์ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ หากนำกรอบแนวคิดทางมนุษยศาสตร์มาพิจารณาก็จะได้รับความเข้าใจ เชิงศาสตร์ด้านมานุษยวิทยา เช่นเดียวกันหากใช้แนวทางทางสังคมศาสตร์มาพิจารณาสิ่งที่จะ สะท้อนผ่านกรอบกระจุกนั้นย่อมเป็นข้อค้นพบทางสังคมศาสตร์บทความวิชาการนี้ได้ใช้แนวคิด ทางด้านนิเทศศาสตร์หรือการสื่อสารมาวิเคราะห์ปรากฏการณ์ ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นว่ามอง การจัดค่ายกิจกรรมเป็นสื่อ แยกองค์ประกอบของค่ายให้ลงตามโหมดของผู้ส่งสาร (Sender) ผู้รับสาร (Receiver) สาร (Message) และสื่อ (Channel) ผู้เขียนบทความได้ใช้วิจรรณญาณ พิเคราะห์ถึงองค์ประกอบแต่ละด้านของค่ายเยาวชนนานาชาติตามกรณีศึกษาแล้ว พบจุดสนใจ 2 ประเด็น คือ ประเด็นของเนื้อหาสารที่ถูกออกแบบใช้กับการจัดกิจกรรมของค่าย ซึ่งเป็นการ ส่งในจุดที่กลุ่มเล็กในองค์ประกอบเดียวของ การสื่อสาร คือ ตัวสาร อีกมุมมองหนึ่งผู้เขียน บทความต้องการที่จะถอยห่างแว่นขยายทางนิเทศศาสตร์ให้เห็นภาพรวมของกระบวนการ สื่อสารทั้งหมด ที่มีผู้ส่งสาร ผู้รับสาร สาร และสื่อ การมองการสื่อสารที่เป็นกระบวนการนี้ จะทำให้เห็นปรากฏการณ์ของการสื่อสารหนึ่งที่แฝงไว้ในองค์ประกอบการสื่อสาร คือ ปฏิภาน

ตอบสนองของผู้รับสารกับผู้ส่งสาร (Feedback) โดยการศึกษาปฏิบัติการตอบสนองดังกล่าว อนุมานได้ว่าเป็นการศึกษาผลสำเร็จของการสื่อสารที่มีปัจจัยองค์ประกอบบางอย่างที่ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของโครงการ

ในการเจาะลึกศึกษาวิเคราะห์ตัวสารที่ถูกออกแบบเป็นกิจกรรมภายในค่ายเยาวชนนานาชาตินั้น ผู้เขียนบทความได้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีทางวัฒนธรรมศึกษามาช่วยในการสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์และอธิบายถึงความเป็นมาเป็นไปและแนวทางการเข้าใจในปรากฏการณ์ดังกล่าว สำหรับการศึกษาองค์รวมที่เป็นกระบวนการทั้งหมดที่มองภาพรวมว่าองค์ประกอบที่ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของการจัดค่ายเยาวชนนานาชาตินั้น กาญจนา แก้วเทพ (2552) ได้กล่าวว่าส่วนหนึ่งที่เป็นกลไกขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพของการจัดค่าย คือ การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและเครือข่าย ดังนั้นผู้เขียนบทความจึงได้วิเคราะห์ผลการสื่อสารและวงจรการสื่อสารทั้งหมดที่สะท้อนผ่านปฏิบัติการสะท้อนกลับทางการสื่อสารด้วยแนวคิดทฤษฎีเรื่องการสื่อสารเครือข่าย

การสื่อสารวัฒนธรรมด้วยเครื่องมือการสื่อสารประเภทค่ายเยาวชนนานาชาติ

จากการศึกษาบริบทเนื้อหาของค่ายเยาวชนนานาชาติของประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐเกาหลี ที่จัดให้กับเยาวชนอาเซียนพบว่า วัตถุประสงค์หลักที่เป็นจุดร่วมทิศทางเดียวกัน คือ การส่งเสริม เผยแพร่ และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างวัฒนธรรมชาติต่างๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรม ประเด็นที่ผู้เขียนบทความได้ให้ความสำคัญและถือเป็นประเด็นศึกษาหลัก คือ แนวทางการศึกษาเนื้อหาในกิจกรรมที่แฝงในค่ายเยาวชนนานาชาติ ที่ถูกออกแบบเพื่อเป้าประสงค์ทางวัฒนธรรม

“วัฒนธรรมศึกษา” เป็นแนวทางที่มีพื้นฐานความคิดจากสายสังคมศาสตร์ ก่อตัวอย่างชัดเจนในประเทศอังกฤษ เมื่อประมาณทศวรรษที่ 1960 เป็นช่วงที่สังคมอังกฤษลดจากเส้นแบ่งทางชนชั้น สังคมอังกฤษสมัยนั้นเปลี่ยนพลิกจากผู้สร้างวัฒนธรรมเป็นผู้เสพวัฒนธรรม ประเด็นความสนใจของนักวิชาการสายวัฒนธรรมศึกษาเปลี่ยนจุดเน้นจากประเด็นทางเศรษฐกิจเป็นวัฒนธรรมและอุดมการณ์ทางสังคม มีการกำหนดความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” ว่าเป็น “ชีวิตวัฒนธรรม” มุ่งสนใจวิเคราะห์กระบวนการผลิตวัฒนธรรมร่วมสมัยเป็นหลัก และในกรอบว่านขยายของนักวิชาการนิเทศศาสตร์ก็มองวัฒนธรรมในตัวสื่อ มิใช่แค่ความหมายของสื่อมวลชน แต่มองลึกไปถึงคุณค่าและความหมายที่ซุกซ่อนไว้ในสื่อ นั้น แนวคิดหลักของ

วัฒนธรรมศึกษา ประกอบไปด้วย วัฒนธรรมและระบบสัญลักษณ์ อำนาจ อุดมการณ์ ภาพตัวแทน ตัวตนและอัตลักษณ์ การผสมผสานเชิงวัฒนธรรม ชีวิตประจำวัน และวัฒนธรรมย่อย (สมสุข หินวิมาน, 2548) โดยบทความนี้วิเคราะห์ตัวบทกรณีศึกษาเฉพาะ แนวคิดด้านวัฒนธรรมและระบบสัญลักษณ์ อำนาจ อุดมการณ์ ตัวตนและอัตลักษณ์ การผสมผสานเชิงวัฒนธรรม และวัฒนธรรมย่อย

วัฒนธรรมและระบบสัญลักษณ์ในค้ายเยาวชนนานาชาติของชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ว
เยาวชนอาเซียน: กาญจนา แก้วเทพ (2553) กล่าวถึงนักทฤษฎีสัญวิทยาที่เป็นที่รู้จักในวงวิชาการสัญวิทยา ได้แก่ เฟอร์ดินานด์ เดอ โซซูร์ (Ferdinand de Saussure) และโรลันด์ บาร์ธส์ (Roland Barthes) ซึ่งทั้งสองโซซูร์ มองสัญลักษณ์คือภาษา ที่เป็นระบบอย่างหนึ่งเหมือนวัฒนธรรม โดยที่ภาษาหรือสัญลักษณ์นั้นช่วยประกอบสร้างความหมาย และการประกอบสร้างความหมายนั้นก็แฝงซึ่งที่มาของอำนาจ ดังนั้นการศึกษาสัญลักษณ์จึงจำเป็นต้องศึกษาอย่างลุ่มลึกว่าการประกอบสร้างนั้นมาจากใคร และต้องการใช้อำนาจในการประกอบสร้างเพื่อสิ่งใด ในการจัดกิจกรรมค้ายเยาวชนนานาชาตินั้น ระบบสัญลักษณ์ถูกกำหนดจากโครงสร้างอำนาจดั้งเดิม คือ แบบแผนของภาษาสากลของโลก แม้ว่าชนชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้วจะเป็นขั้วมหาอำนาจหนึ่งของโลก มีระดับชาตินิยมสูง แต่เมื่อจะจัดกิจกรรมค้ายในระดับนานาชาติกับชนชาติระดับล่างอย่างอาเซียน ก็มีสามารถกำหนดให้การใช้ภาษาภายในค้ายเป็นภาษาประจำชาติของตนเองได้ ภาษาอังกฤษถูกใช้เป็นภาษากลางในการสื่อสารของเยาวชนแต่ละชาติที่เข้าร่วมกิจกรรม ลุ่มลึกในชาตินิยมของคนญี่ปุ่น คนจีน หรือแม้แต่คนเกาหลีย่อมไม่ต้องการที่จะยอมรับภาษาของชนชาติตะวันตก แต่ด้วยอำนาจดั้งเดิมที่ทั้งโลกถูกฝังลึกในการสื่อความหมายด้วยภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษจึงถูกกำหนดให้เป็นภาษากลางที่จะใช้สื่อสารในกิจกรรมของคนตะวันออก สมสุข หินวิมาน (2548) กล่าวถึงแนวทางประกอบสร้างของระบบสัญลักษณ์และวัฒนธรรมว่า เมื่อมีการประกอบสร้างความหมาย (Construct) ก็สามารถถูกหรือถอน (Deconstruct) และย่อมสามารถประกอบสร้างความหมายใหม่ขึ้นมาได้ (Reconstruct)

ปรากฏการณ์หนึ่งที่สะท้อนความพยายามหรือถอนระบบสัญลักษณ์ผ่านการสื่อสารผ่านภาษาอังกฤษในภูมิภาคอาเซียน พบในเหตุการณ์ที่ผู้เขียนบทความเข้าร่วมโครงการความร่วมมือเพื่ออนาคต อาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี ครั้งที่ 6 เมื่อปี พ.ศ. 2547 ครั้งนั้นรัฐบาลเกาหลีได้กำหนดให้เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการจำลองเสมือนจริงการประชุมผู้นำอาเซียน เพื่อหารือและร่างคำประกาศร่วมของเยาวชนอาเซียนที่เข้าร่วมโครงการ โดยรัฐบาลเกาหลีได้กำหนดแนวทาง

และกำกับเนื้อหาผ่านผู้บริหารโครงการ เพื่อให้ได้ประกาศข้อตกลงร่วมของตัวแทนเยาวชนอาเซียน และหลังจากนั้นก็จัดให้มีกิจกรรมประกาศข้อตกลงร่วมกันของเยาวชนอาเซียนหลังเสร็จสิ้นโครงการ ประเด็นที่สะท้อนแนวคิดหรือถ้อยแถลงของระบบสัญญาสากล คือ การจูงใจและกระตุ้นเร้าให้เยาวชนอาเซียนต่อต้านการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากล และให้เยาวชนอาเซียนหาข้อตกลงร่วมกันในการกำหนดภาษากลางของภูมิภาคอาเซียน รัฐบาลเกาหลีทราบข้อมูลเบื้องต้นของอาเซียนเป็นอย่างดีว่า ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนส่วนใหญ่สามารถสื่อสารภาษามลายูได้ โดยเฉพาะประชาชนจากบรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย และสาธารณรัฐสิงคโปร์ ความพยายามหรือถ้อยแถลงสากลนี้มีรากฐานจากความเกลียดชังประเทศสหรัฐอเมริกาของคนเกาหลี อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอในที่ประชุมนั้นก็ไม่สามารถเป็นมติส่วนใหญ่ได้ เนื่องจากกระบวนการหรือถ้อยแถลงดังกล่าวเป็นกระบวนการหรือถ้อยแถลงอำนาจสากล อีกทั้งเป็นการประกอบสร้างอำนาจใหม่ให้แก่ ชนชาติมลายู ซึ่งเยาวชนอาเซียนอื่นที่มีเชื้อชาวมลายูก็มีอาจยอมจำนนได้ เพราะแสดงถึงการยอมรับการครอบงำทางวัฒนธรรมด้วยวิธีการทางสัญญาวิทยา กระบวนการต่อสู้ต่อรองอำนาจทางวัฒนธรรมของกลุ่มประเทศที่ไม่ใช้ภาษามลายูสร้างความเดือดร้อนแรงในที่ประชุมขณะนั้นอย่างมาก โดยเฉพาะคณะเยาวชนจากประเทศไทยซึ่งได้แสดงจุดยืนไม่ยอมรับมติดังกล่าวและออกจากที่ประชุมทั้งคณะ ท่าทีสุดกระบวนการหรือถ้อยแถลงสัญญาทางภาษาสากลก็ไม่เป็นผลสำเร็จ

อีกประเด็นที่สำคัญของการวิเคราะห์สัญญาในสื่อกิจกรรมประเภทค่าย คือ เนื้อหาของกิจกรรมต่างๆ ที่ถูกออกแบบให้ทำในค่ายมักจะเป็นสัญญา และกล่าวได้ว่าการบริหารจัดการค่ายที่ดีต้องมีกระบวนการประกอบสร้าง หรือถ้อยแถลง และสร้างขึ้นมาใหม่ของสัญญา กล่าวคือ การทำกิจกรรมในค่ายส่วนใหญ่จะเป็นการจำลองสถานการณ์ในโลกสมมุติ เช่น กิจกรรมประชุมนานาชาติระดับเยาวชน กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ หรือแม้แต่การแสดงศิลปวัฒนธรรม เยาวชนอาเซียนที่เข้าร่วมโครงการถูกประกอบสร้างตนเองในฐานะผู้นำเยาวชนหรือตัวแทนของประเทศ สร้างความหมายและความสำคัญของตนในเวทีค่ายเยาวชนนานาชาติ ขณะทำกิจกรรมเยาวชนจะรู้สึกราวกับว่าตนเองต้องแยกบทบาทจากความเป็นจริงปกติ จากการเป็นเยาวชนธรรมดาที่มีหน้าที่เรียนหนังสือ เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ แต่ในสถานการณ์จำลองนั้นมี การประกอบสร้าง ความหมายใหม่ในตัวเยาวชน คือ การเป็นตัวแทนประเทศในการทำหน้าที่เพื่อชาติ สัญญาใหม่ที่เกิดขึ้นเกิดจากการวางแผนและออกแบบของผู้บริหารจัดการค่าย นอกจากนี้ในส่วนของผู้บริหารจัดการค่ายในกลไกที่ลุ่มลึกต้องสอดแทรกสัญญาในตัวกิจกรรมค่ายให้มากที่สุดและต้องทำการสื่อสารเพื่อให้เกิดการยอมรับในวัฒนธรรมสัญญานั้น โครงการความร่วมมือเพื่ออนาคต

อาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี ของสาธารณรัฐเกาหลี จะมีกิจกรรมประเภทการแสดงทางวัฒนธรรมในสัดส่วนที่มาก เพราะต้องการใส่ความหมายในสัญญาของวัฒนธรรมเกาหลี รูปแบบกิจกรรมจะเสริมสร้างความเข้าใจในระบบสัญญาแบบเกาหลี ขณะที่โครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ ของประเทศญี่ปุ่น พบระบบสัญญามากมาย เพราะเป็นโครงการใหญ่ ใช้ระยะเวลาในการร่วมกิจกรรมยาวนาน สัญญาที่พบเริ่มตั้งแต่ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางระหว่างดำเนินการค้า คือ การใช้เรือสำราญเพื่อแสดงความเป็นประเทศเกาะของญี่ปุ่น สร้างความใหญ่โตหรูหราเพื่อแสดงแสนยานุภาพของมหาอำนาจอย่างญี่ปุ่น การกำหนดให้มีเพลงประจำโครงการ กิจกรรมแปรริ้วธงชาติบนสะพานเรือในพิธีส่งเรือออกท่า รวมทั้งกิจกรรมเฉพาะของโครงการ ดังการกล่าวขานในวงการเยาวชนที่เคยร่วมโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ว่า “กิจกรรมแบบนี้ไม่มีที่ไหนสัมผัสได้ที่โครงการเรือฯ เท่านั้น” นอกจากนี้ยังพบการสร้างสัญญาของกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการนี้ในรูปแบบของสัญญา เช่น การใช้รูปเรือนิปปอนมารุ สมอเรือ หรือธงบรรจุของเสียจากการอาเจียนบนเรือ รวมไปถึงข้อความที่เป็นลักษณะจำเพาะกลุ่ม อาทิ “ป่วยเพราะคิดถึงเรือ” (SSEAYP Sick) สำหรับโครงการค้าเยาวชนจีน-อาเซียน ของสาธารณรัฐประชาชนจีน แม้ว่าจะมีการประกอบสร้างระบบสัญญาในค่าน้อย แต่ในเนื้อหา กิจกรรมอย่างการทัศนศึกษาสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ อาทิ กำแพงเมืองจีน และพระราชวังต้องห้าม สัญญาเดิมของสถานที่เหล่านี้ได้สะท้อนความยิ่งใหญ่และความเป็นดินแดนอารยะในยุคโบราณ ส่อถึงภูมิประวัติศาสตร์ของจีนที่มีความยิ่งใหญ่ สรุปกิจกรรมในค่ายเยาวชนนานาชาติของแต่ละประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความแตกต่างตามธรรมชาติและสถานะของแต่ละประเทศ การออกแบบวางแผนเพื่อเผยแพร่สัญญาของวัฒนธรรมตนเองมีความซับซ้อนและลุ่มลึกแตกต่างกันออกไป ประเทศญี่ปุ่นอาจจะมีรูปแบบที่ลุ่มลึกและเป็นระบบกว่าสองประเทศ แต่ทั้งนี้ก็กล่าวโดยรวมได้ว่าระบบสัญญาที่ถูกเผยแพร่จัดวางนั้น ต้องมีผลบ้างต่อทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมของเยาวชนอาเซียน

อำนาจในค่ายเยาวชนนานาชาติของชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เยาวชนอาเซียน : ประเด็นของวัฒนธรรมและสัญญาข้างต้น เมื่อพิจารณาในลักษณะผิวเผินก็จะปรากฏเพียงการประกอบสร้าง รื้อถอน สร้างขึ้นใหม่ และการเผยแพร่ทำความเข้าใจและรู้จักเท่านั้น แต่ในวิถีคิดทางวัฒนธรรมศึกษาพบว่าประเด็นของเรื่อง “อำนาจ” เข้ามาเกี่ยวข้องกับ สมสุข หินวิมาน (2548) ได้อธิบายความเข้าใจในแนวคิดของคำว่า “อำนาจ” ตามแนวคิดของนักวิชาการชาวฝรั่งเศส ที่ชื่อ มิเชล ฟูกูต์ (Michel Foucault) โดยอธิบายว่า อำนาจเป็นสิ่งที่แยกไม่ออกจากชีวิตทางสังคม ถ้าเราไม่ใช่ผู้ใช้อำนาจ เราก็ต้องเป็นคนถูกใช้อำนาจ อำนาจมีแฝงในทุกบริบทและทุกสถานการณ์

อำนาจเป็นตัวการสร้างความจริง เชื่อมโยงกับระบบสัญญาะที่เกิดจากการประกอบสร้างเพื่อสื่อความหมาย สัญญาะก็อยู่ในกรอบของอำนาจที่สร้างระบบสัญญาะขึ้นมาด้วยเช่นกัน

แนวคิดเรื่องอำนาจที่เชื่อมโยงกับสัญญาะ อธิบายได้ว่า ในบริบทของการกำหนดและเผยแพร่สัญญาะในกิจกรรมค่ายก็แฝงด้วยอำนาจ ในค่ายของชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แต่ละค่าย ในมุมมองที่ลุ่มลึก ต้องพิจารณาด้วยว่าใครกำหนดสัญญาะ กำหนดด้วยอำนาจที่ต้องการเข้าประสงค์ใด ผู้เขียนบทความได้เคยกล่าวถึงสัญญาะกับภาษาในโครงการความร่วมมือเพื่ออนาคต อาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี ของสาธารณรัฐเกาหลี จะพบว่าเมื่ออำนาจของประเทศตะวันตกเข้ามาครอบงำสังคมโลกมาก การต่อรองต่อต้านก็เกิดขึ้น สาธารณรัฐเกาหลีต้องการต่อสู้กับอำนาจที่ถูกกำหนดมาช้านานนี้ ด้วยการสร้างกลไกทางข้อตกลงของกลุ่มเยาวชนอาเซียน กิจกรรมประชุมเยาวชนอาเซียนครั้งนั้นถูกออกแบบและกำหนดให้มีด้วยอำนาจที่ต้องการบังคับให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมอาเซียน วิเคราะห์รายการกรณีนี้กิจกรรมถูกจัดขึ้นและรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดโดยรัฐบาลเกาหลี อำนาจของการออกแบบและกำหนดจึงแฝงลึกในทิศทางที่รัฐบาลเกาหลีต้องการ ขณะที่โครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ ของประเทศญี่ปุ่น พยายามสร้างสัญญาะด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดรับกันทุกกิจกรรม นอกจากนี้ยังมีแนวทางการเปิดรับความเห็นให้ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนได้ร่วมกันออกแบบกิจกรรม การไม่ครอบงำเนื้อหาทั้งหมด เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียร่วมออกแบบทำให้การแสดงออกของอำนาจถูกกระจาย เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการจะไม่รู้สึกที่อำนาจที่อยู่ในมือญี่ปุ่นมิใช่การกุมอำนาจแล้วออกแบบให้ทำ แต่ทุกอย่างล้วนมาจากความเห็นและการออกแบบร่วมกันของรัฐบาลประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนและสมาคมศิษย์เก่า นอกจากนี้ประเด็นที่น่าศึกษาของโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ คือ การบริหารอำนาจด้วยวิธีการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องรวมทั้งประวัติศาสตร์ที่ยาวนานจนเป็นธรรมเนียมปฏิบัติทำให้อำนาจปรากฏแบบเลื่อนลงในกิจกรรมโครงการเรือฯ แต่สิ่งที่เด่นชัดคืออำนาจของธรรมเนียมปฏิบัติและการยอมรับร่วมกันของรัฐต่อรัฐ รัฐต่อสมาคมศิษย์เก่า และสมาคมศิษย์เก่าแต่ละประเทศร่วมกัน ส่วนโครงการค่ายเยาวชนจีน-อาเซียน ของสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้นน้อยที่สุดในเรื่องของการบริหารอำนาจ เพราะการออกแบบกิจกรรมล้วนมาจากการสั่งการและกำหนดอย่างเด็ดขาดจากรัฐบาลจีน เมื่ออำนาจในการสร้างสัญญาะและการกำหนดกฎเกณฑ์ชัดเจน สิ่งที่เกี่ยวข้องและอันตรายสำหรับการสร้างการยอมรับในระบบสัญญาะและ การบังคับใช้อำนาจ คือ การต่อต้าน กิจกรรมในค่ายของรัฐบาลจีน พบความไม่พอใจจำนวนมากจากเยาวชนอาเซียน ตัวอย่างเช่น การออกแบบให้เยี่ยมชมวัดซึ่งเป็นกระแสการต่อต้านภายในใจลึกๆ ของเยาวชนอาเซียนที่นับถือศาสนาอิสลาม หรือ

แม้แต่การกำหนดสัดส่วนของกิจกรรมที่เน้นหนักไปที่ การเยี่ยมชมสถานที่สำคัญมากกว่า การประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ จนได้รับการกล่าวขานว่า โครงการค่ายเยาวชนของ สาธารณรัฐประชาชนจีนไม่ต่างจากการท่องเที่ยว โดยสรุป การบริหารอำนาจในการจัดกิจกรรม ค่ายควรมีการวางแผนที่ชัดเจน อาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สร้างความ เข้าใจและศึกษาผู้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างลุ่มลึก รวมไปถึงออกแบบการแทรกอำนาจในสัญญาที่จะ นำเสนอเผยแพร่อย่างรอบคอบ เพื่อที่ว่าจะได้กรอบแนวทางตามวัตถุประสงค์กับผู้เข้าร่วม กิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยประโยคที่ว่า อำนาจเป็นผู้สร้างความจริง เมื่อผู้บริหาร จัดการค่ายสามารถกำหนดอำนาจของตนผ่านระบบสัญญาได้อย่างรอบคอบ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ค่ายก็จะรับรู้ความจริงตามทิศทางของตนได้ชัดเจนและสมบูรณ์

อุดมการณ์ในค่ายเยาวชนนานาชาติของชาติเอเชียตะวันออกเฉียง : หลุยส์ อัลธุสแซร์ (Louis Althusser) อธิบายคำว่า “อุดมการณ์” ว่าการที่เราจะอยู่ในสังคมได้ ต้องมี ปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง มนุษย์ต้องมีกรอบหรือวิธีการบางอย่างเพื่อสร้างความเข้าใจและ ประสบการณ์ ก่อเป็นรูปของจิตสำนึก อุดมการณ์จึงมิใช่ความคิด หากแต่เป็นกรอบแนวคิดการ เข้าใจตนเอง เข้าใจโลก และเข้าใจสังคม สมสุข หินวิมาน (2548)

การจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนนานาชาติของชาติเอเชียตะวันออกเฉียงซึ่งอุดมการณ์ในทุก วินาทีของกิจกรรม โดยอุดมการณ์ที่ว่าล้วนเป็นอุดมการณ์จากรัฐผู้จัดกิจกรรม ทั้งนี้ อุดมการณ์ที่ ผ่านค่ายเยาวชนนานาชาตินี้ถือได้ว่าเป็นการปลูกฝังอุดมการณ์ในกลุ่มที่คาดหวังผลสูง เนื่องจากเป็นการปลูกฝังในกลุ่มเยาวชนที่กำลังเริ่มคิด เริ่มเข้าใจในปรากฏการณ์สังคม เป็นจุด หักเหจากวัยเด็กที่ไม่ประสีประสาในเนื้อหา สู่วัยผู้ใหญ่ที่จะคิดได้ อย่างไรก็ตาม ตามแนวคิด อุดมการณ์ที่ กาญจนา แก้วเทพ (2554) กล่าวถึงรูปแบบของการผลิตซ้ำเชิงอุดมการณ์ (Ideological Reproduction) ว่าสื่อมวลชนเป็นตัวช่วยตอกย้ำอุดมการณ์ให้เกิดการยอมรับจน กลายเป็นจิตสำนึกนั้น ในมุมมองของค่ายเยาวชนนานาชาติ แม้ว่าจะไม่ได้จัดเป็นสื่อมวลชน เป็นแค่เพียงสื่อกิจกรรมเล็กๆ ก็ทำหน้าที่ผลิตซ้ำเชิงอุดมการณ์ด้วยเช่นกัน แต่ในมุมมองหนึ่งที เคยวิเคราะห์ไว้ข้างต้นว่า สื่อประเภทค่ายทำหน้าที่ในการสื่อสารทุกระดับ รวมไปถึงระดับ สื่อมวลชน เนื้อหาสารที่ถูกเผยแพร่การทำกิจกรรมของเยาวชนอาเซียนตามแบบอย่างญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้ เมื่อมีการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนหรือสื่อออนไลน์ เนื้อหาเหล่านั้นก็ได้ทำหน้าที่ สื่อมวลชนในการผลิตซ้ำเชิงอุดมการณ์ทางสื่อมวลชนด้วยเช่นกัน

ด้วยอำนาจของผู้บริหารจัดการค่าย โยงใยถึงระบบสัญญาที่สอดแทรกไปในค่าย รวมไปถึงอุดมการณ์ที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือครอบงำเยาวชนอาเซียนที่ร่วมค่ายเยาวชนนานาชาติของชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ถูกวางแผนจัดวางอย่างมีระบบและลุ่มลึก โดยใช้เครื่องมือที่เป็นสื่อ กิจกรรมออกแบบอย่างดี แนวทางนี้แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของสื่อเล็กๆ ว่าทรงคุณค่าและพลังอย่างมาก อย่างไรก็ตามกิจกรรมลักษณะนี้ต้องระวังและรอบคอบในการจัดการ เพราะอุดมการณ์มีทั้งอุดมการณ์หลัก อุดมการณ์ทางเลือก และอุดมการณ์ต่อต้าน ทั้งนี้ อันโตนิโอ กรัมซี อ้างในสมสุข หินวิมาน (2548) กล่าวถึงอุดมการณ์หลักว่า อุดมการณ์หลักไม่สามารถสืบทอดและดำรงการครอบครองได้นาน จะต้องกระบวนการต่อสู้กับอุดมการณ์ชุดอื่น ๆ ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นอุดมการณ์ทางเลือกหรืออุดมการณ์ต่อต้าน ในบริบทของอุดมการณ์ ในค่ายเยาวชนนานาชาติเช่นกัน แม้ว่าชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะพยายามปลูกฝังอุดมการณ์ของชาติตนโดยยึดโยงและจูงใจให้อุดมการณ์นั้นเป็นอุดมการณ์หลักในภูมิภาคอาเซียน แต่ขณะเดียวกันก็มีรูปแบบของการต่อสู้ของอุดมการณ์ทางเลือกและอุดมการณ์ต่อต้านของชาติอาเซียนแต่ละชาติ กรณีศึกษาโครงการความร่วมมือเพื่ออนาคต อาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี ประเด็นภาษากลางของอาเซียน ซึ่งทำดีที่สุดก็ไม่สามารถโค่นล้มอุดมการณ์หลักของโลกสากลได้ เพราะมีอุดมการณ์ต่อต้านจากประเทศอาเซียนที่มีใช้สังคมนิยมอยู่ในขณะที่โครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ และโครงการค่ายเยาวชนจีน-อาเซียน ก็เต็มไปด้วยอุดมการณ์ การรับรู้และยอมรับในอุดมการณ์จะเกิดขึ้นได้เมื่อเยาวชนอาเซียนมีกระบวนการถอดรหัสและตีความเนื้อหาสาระ ประกอบทัศนคติและวิจารณ์ญาณส่วนตัวจึงจะก่อให้เกิดการยอมรับและพฤติกรรมตามอุดมการณ์ ในแนวทางนี้สะท้อนข้อเท็จจริงตามประสบการณ์ของผู้เขียนได้ว่า เยาวชนที่เคยเข้าร่วมโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์จะนิยมชื่นชมความเป็นญี่ปุ่นในเรื่องระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา ความชัดเจนในกิจกรรม รวมไปถึงการใส่ใจในสุขภาพอนามัย เพราะถูกปลูกฝังอุดมการณ์เรื่องเหล่านี้ตลอด 24 ชั่วโมง ของ 52 วัน เมื่อเห็น ทราบ และได้ลองปฏิบัติแล้ว เห็นข้อดี ผลสะท้อนในแง่บวกจากการปฏิบัติตามอุดมการณ์ก็จะก่อให้เกิดทัศนคติที่ดี และตามมาด้วยพฤติกรรมที่ดี นอกจากนี้ผู้เขียนเชื่อมั่นว่า การที่ชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ปลูกฝังอุดมการณ์เล็กๆ น้อยๆ ผ่านค่ายเยาวชนนานาชาติแล้ว นั้นจะเป็นประตูเปิดสู่การยอมรับอุดมการณ์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้จิตสำนึก กระบวนการตอกย้ำและเสริมสนับสนุนนี้เป็นเหมือนบันไดก้าวแรกที่จะทำให้การก้าวสู่ขั้นต่อไปง่ายขึ้น ดังนั้น หากมีการพัฒนารูปแบบการปลูกฝังอุดมการณ์ที่ลุ่มลึกและรอบคอบแล้ว เชื่อว่าสักวันหนึ่งอุดมการณ์ญี่ปุ่น อุดมการณ์จีน หรืออุดมการณ์เกาหลีก็จะเป็นอุดมการณ์หลักของสังคมอาเซียน

ตัวตนและอัตลักษณ์ในค่ายเยาวชนนานาชาติของชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
อาเซียน : ความเป็นตัวตนและอัตลักษณ์ไม่ได้เป็นสิ่งที่ติดตัวเรามาตั้งแต่เกิด แต่ทว่าเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมาด้วยสังคมและบริบทแวดล้อมในภายหลัง อัตลักษณ์จึงเป็นตัวกำหนดขอบเขตว่า เราคือใคร ต่างหรือเหมือนจากคนอื่นอย่างไร ใครเป็นสมาชิกในกลุ่มของเรา เราควรมีปฏิสัมพันธ์กับคนเหล่านั้นอย่างไร และคนเหล่านั้นควรจะสานสายสัมพันธ์กับเราอย่างไร (กาญจนา แก้วเทพ. อ้างในสมสุข หินวิมาน, 2548)

ในการจัดค่ายเยาวชนนานาชาตินั้นย่อมประจักษ์ในข้อเท็จจริงที่ว่า เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการล้วนมีความแตกต่างทางเชื้อชาติ สมาชิกทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันถือจำแนกความเป็นตัวตนด้วยคำว่า “ชาติ” แต่สิ่งที่ผู้บริหารจัดการค่ายพึงคำนึงคือการทะลายอัตลักษณ์ของแต่ละชาติ หล่อรวมเป็นหนึ่งเดียว คือ อาเซียนที่มีตั้งของญี่ปุ่น จีน และหรือเกาหลีตั้งท้าย เมื่ออัตลักษณ์ถูกลบหลวม ความเป็นกลุ่มจะสร้างความรู้สึกร่วมในการปฏิสัมพันธ์กัน เกิดความรู้สึกใกล้ชิดและไม่แตกแยก เมื่อครั้งมีเจตนาชัดเจนจะรวมประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนเป็นหนึ่งเดียว พบมีการตั้งคำถามของอาเซียนว่า หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ (อัตลักษณ์) หนึ่งประชาคม (One Vision One Identity One Community) อัตลักษณ์ของแต่ละชาติมีความแตกต่าง ดังนั้นแนวทางการบริหารจัดการความแตกต่าง คือ การประกอบสร้างอัตลักษณ์ร่วม ณ เหตุการณ์ที่อยู่ในค่ายเยาวชนนานาชาติ สิ่งที่ผู้จัดบริหารค่ายต้องทำ คือ การหล่อรวมอัตลักษณ์ทั้งหมดของทุกชาติ สำหรับโครงการความร่วมมือเพื่ออนาคตอาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี และโครงการค่ายเยาวชนจีน-อาเซียน พบว่ามีการออกแบบค่ายที่ไม่สมบูรณ์ เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมไปในนามประเทศชาติ การทำกิจกรรมก็ทำเป็นกลุ่มประเทศ การประชุมแลกเปลี่ยนก็นั่งและแสดงความเห็นในนามประเทศ การแสดงศิลปวัฒนธรรมก็แสดงในกลุ่มประเทศของตน อัตลักษณ์มิได้ถูกลบหายไป ความรู้สึกจิตสำนึกร่วมมือเพียงการเป็นกลุ่มค่ายเยาวชนรุ่นที่เท่าไร ประจำปีใดเท่านั้น แต่สำหรับโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ พบว่าการแบ่งกลุ่มทำหน้าที่แบบกลุ่มประเทศ หรือ การแสดงอัตลักษณ์ของแต่ละประเทศมีเพียงบางกิจกรรมที่จำเป็นต้องจำกัดให้แบ่งแยกตามกลุ่มประเทศ สำหรับกิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นการคละประเทศ สลายอัตลักษณ์และสร้างอัตลักษณ์ร่วมกัน ตัวอย่างเช่น การแบ่งกลุ่มตามสัดส่วนการผสมผสานชาติพันธ์ (Solidarity Group: SG) และการแบ่งกลุ่มตาม ความสนใจในประเด็นปัญหาสังคมต่างๆ ที่อภิปรายพูดคุยในเวทีสนทนาทางวิชาการ (Discussion Group: DG) การวางแผนเช่นนี้ ทำให้อัตราส่วนร้อยละในการเกิดการต่อสู้ต่อรองทางอัตลักษณ์ลดถอย เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ จะเก็บอัตลักษณ์ส่วนตนทิ้งไว้และใช้อัตลักษณ์ร่วมกัน การปลูกฝังให้ไม่ยึดติด

ใน อัตลักษณ์และยอมรับอัตลักษณ์ใหม่ที่ประกอบสร้าง จะทำให้เกิดประสบการณ์กับเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ เมื่อเสร็จสิ้นการเข้าร่วมค่ายแล้ว จิตสำนึกบางส่วนอาจยังคงเก็บรักษาประสบการณ์นี้ไว้ และสร้างความเข้าใจกับผู้รับสารในอนาคตว่าอาเซียนกับญี่ปุ่น จีน และหรือเกาหลีมีใครอื่นไกล เราคือภูมิภาคเดียวกัน เราคือก้อนอัตลักษณ์เดียวกัน เมื่อจิตสำนึกรับรู้และจดจำเช่นนี้แล้วพฤติกรรม การปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มก็จะเกิดขึ้น ผลลัพธ์ในภาพรวมในอนาคตก็จะก่อเกิดและผู้เขียนเชื่อว่า ประเด็นนี้ คือ หัวใจสำคัญหรือเป้าหมายสูงสุดของการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนนานาชาติของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง

การผสมผสานทางวัฒนธรรมในค่ายเยาวชนนานาชาติของชาติเอเชียตะวันออกเฉียงสู่เยาวชนอาเซียน : สมสุข หินวิมาน (2548) ได้กล่าวถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรมว่า เป็นการขมวดความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมหนึ่งกับวัฒนธรรมหนึ่ง นักวัฒนธรรมศึกษาไม่ได้ตีความว่า การผสมผสานทางวัฒนธรรมคือการครอบงำทางวัฒนธรรมแบบเบ็ดเสร็จ เพราะไม่มีวัฒนธรรมใดที่จะสามารถกลืนวัฒนธรรมอื่นได้อย่างสมบูรณ์ ทุกวัฒนธรรมล้วนมีความต่างและความหลากหลาย พลวัตทางวัฒนธรรมคือการไหลบ่าไปมาหาสู่กัน ผสมกลมกลืนในสัดส่วนที่แตกต่างกันตามบริบทที่แตกต่างกัน บางครั้งการผสมผสานทางวัฒนธรรมอาจจะคงรูปแบบแต่เปลี่ยนเนื้อหา หรือคงเนื้อหาแต่เปลี่ยนรูปแบบก็ได้

สำหรับกรณีค่ายเยาวชนนานาชาตินี้ ความที่ว่า เป็น “นานาชาติ” ย่อมแสดงถึงความต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม วัตถุประสงค์ของการจัดโครงการรูปแบบค่ายเยาวชนนานาชาติจึงกำหนดวัตถุประสงค์หลักข้อหนึ่งที่เป็นจุดร่วมเหมือนกันทุกโครงการ คือ การเสริมสร้างและสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม จากประสบการณ์การเข้าร่วมค่ายเยาวชนนานาชาติของผู้เขียนพบว่า การแสดงศิลปวัฒนธรรมนั้น เป็นเสมือนกิจกรรมหลักที่ทุกค่ายจะต้องมี และทุกครั้งเมื่อได้รับชมการแสดงทางศิลปวัฒนธรรมของอาเซียนพบได้ว่ามีความเหมือนกันในบางประเด็น ต่างกันในบางประเด็น อาทิ วรรณกรรมเรื่อง รามเกียรติ์ ปราภฏทั้งในสังคมไทย สังคมอาเซียนภาคพื้น (ลาว พม่า กัมพูชา และเวียดนาม) ในขณะเดียวกันก็มีวรรณกรรม รามายณะ ในสังคมประเทศมุสลิมด้วย อีกทั้งกรณีความเชื่อทางศาสนาพุทธ ในสังคมไทย สังคมอาเซียน สังคมจีน สังคมญี่ปุ่น และหรือสังคมเกาหลีก็มีความแตกต่างในการปฏิบัติ และวิถีชีวิต วิเคราะห์ได้ว่าการผสมผสานทางวัฒนธรรมได้ก่อตัวมาช้านาน สิ่งที่ปรากฏในค่ายเป็นเพียงภาพสะท้อนการผสมผสานทางวัฒนธรรม

ในแนวทางของเทคโนโลยีสารสนเทศพบว่า พฤติกรรมหรือวิถีชีวิตของเยาวชนอาเซียนและเยาวชนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ปรับเปลี่ยนไป พบการผสมผสานทางวัฒนธรรมเข้ากับเทคโนโลยีสารสนเทศผ่านการเสฟสื่อประเภทสื่อออนไลน์ เยาวชนในโลกตะวันออกเริ่มยอมรับในวัฒนธรรมตะวันตกในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ แม้รูปแบบการสื่อสารจะเปลี่ยนแปลงไปแต่การผสมผสานเพื่อสร้างความอยู่รอดทางวัฒนธรรมยังคงอยู่ โดยการผนึกสองหัวเข้าด้วยกัน พบปรากฏการณ์การสืบทอดทางวัฒนธรรม เช่น พิธีกรรม การแสดงศิลปวัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตที่เคยถ่ายทอดด้วยสื่อกิจกรรมหรือสื่อบุคคล ถูกปรับประยุกต์ใช้กับสื่อยุคใหม่อย่างสื่อออนไลน์

นอกจากนี้ในบางกิจกรรมของค่ายรูปแบบนี้ ยังมีการประกอบสร้างการผสมผสานทางวัฒนธรรมใหม่ๆ เกิดขึ้น เช่น การที่เยาวชนไทยสอนให้เยาวชนอาเซียนชาติอื่น และหรือเยาวชนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ร้องเพลงลอยกระทงด้วยภาษาอังกฤษ ทำนองแบบดั้งเดิม ร่ายรำแบบไทยๆ หรือในกรณีการจัดกิจกรรมแข่งขันทำอาหารประจำชาติด้วยวัตถุดิบที่ไม่ใช่วัฒนธรรมของตน ตัวอย่างเช่น การทำส้มตำด้วยแครอท การทำกิมจิด้วยพืชผักเขตเมืองร้อน และการดื่มชาจีนใต้น้ำแข็ง เป็นต้น

แนวคิดเรื่อง การผสมผสานทางวัฒนธรรม เป็นผลผลิตจากการหลอมรวมวัฒนธรรมประกอบสร้างอัตลักษณ์ใหม่ และคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของกลุ่มค่ายเยาวชนนานาชาติใดที่มีกิจกรรมที่มีเนื้อหาให้ร่วมคิด ร่วมทำผลงานที่เป็นการผสมผสานทางวัฒนธรรมมากเท่าใด ความน่าสนใจและประสบการณ์ที่ประทับใจก็จะเกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากเช่นกัน

วัฒนธรรมย่อยในค่ายเยาวชนนานาชาติของชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : วัฒนธรรมเป็นรูปแบบวิถีที่คนในสังคมส่วนใหญ่ยอมรับ วัฒนธรรมที่ถูกยอมรับด้วยจำนวนผู้คนจำนวนมากและ ถูกยึดเป็นแบบแผน เรียกว่า “วัฒนธรรมหลัก” แต่ในข้อเท็จจริงแล้วแบบแผนดังกล่าวอาจจะไม่ได้รับ การยอมรับจากทุกคนในสังคม เพราะคนในสังคมมีความแตกต่างกันตามบทบาทและสถานภาพ แนวทางหลักอาจจะระบุไว้แบบหนึ่ง ขณะที่บางกลุ่มอาจจะมีแนวปฏิบัติอีกแบบหนึ่งก็ได้ จุดเล็กจุดน้อยเหล่านี้ เรียกว่า “วัฒนธรรมย่อย” ซึ่งมีจำนวนมาก จำแนกได้ตามเกณฑ์ของชาติพันธุ์ สีผิว เพศ ศาสนา อายุ และชนชั้น เป็นต้น (สมสุข หินวิมาน, 2548)

ค่ายเยาวชนนานาชาติกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน คือ เยาวชนหรือวัยรุ่น มุ่งงานวิจัยหลายชิ้นกล่าวถึงวัฒนธรรมวัยรุ่นว่ามีกระบวนการต่อสู้กับวัฒนธรรมผู้ใหญ่ เพราะวัฒนธรรมผู้ใหญ่มักจะมีอำนาจในการสร้างระบบสัญลักษณ์และกำหนดเป็นภาพแบบฉบับ (Stereotype)

ทั้งนี้ วิทยาลัยก็จะพยายามต่อรองเพื่อสร้างความหมายใหม่ในวัฒนธรรมผู้ใหญ่ วิเคราะห์มูลเหตุพื้นฐานตามจิตวิทยาวิทยาลัยจะวิเคราะห์ได้ว่ากลุ่มวิทยาลัยจะมีความเป็นตัวของตัวเองสูง จุดมิภาวะทางอารมณ์ต่ำ การควบคุมตนเองน้อย (อุไร สุมาวิธรรม, 2545) ดังนั้น ภาพแบบฉบับของผู้ใหญ่ในสังคมอาเซียนหรือสังคมเอเชียตะวันออกจะทำให้เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการรู้สึกว่านั้นคือ แบบแผนของวัฒนธรรมหลัก ที่ถูกกำหนดกฎเกณฑ์มาจากผู้ใหญ่ ผ่านอำนาจระดับสูงสุดระดับประเทศ ให้เยาวชนต้องทำอย่างโน้นทำอย่างนี้ ความขัดแย้งภายในเล็กๆ ของกลุ่มเยาวชนวิทยาลัยนี้ย่อมมีการกระแสการต่อต้าน และหากควบคุมไม่ได้ก็จะนำมาซึ่งการปฏิเสธวัฒนธรรมหลัก หน้าที่ของสื่อกิจกรรมรูปแบบค่าย คือ การปลูกฝังให้มีการยอมรับวัฒนธรรมหลักและยอมรับวัฒนธรรมย่อย เพื่อให้เกิดการผสมผสาน กิจกรรมในค่ายเยาวชนแม้ว่าบางกิจกรรมจะเป็นทางการแต่ต้องมีเงื่อนไขในวัฒนธรรมย่อยด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ในการประชุมหรืออภิปรายทางวิชาการ ผู้จัดและบริหารค่ายจะต้องกำหนดขอบเขตให้มีการพูดคุยหรือแลกเปลี่ยนความเห็นในฐานะเยาวชน แสดงจุดยืนให้ชัดเจนว่าต้องการผลลัพธ์ที่เป็นภาคส่วนของเยาวชนที่พึงมีส่วนร่วมมิใช่การปรับเปลี่ยนนโยบายหรือการกำหนดนโยบายของสังคมใหม่

ทั้งนี้ ในบริบทของอาเซียนเองพบว่า อาเซียนก็มีวัฒนธรรมร่วมที่เป็นวัฒนธรรมหลักของอาเซียน แต่การเคารพและยอมรับวัฒนธรรมย่อยของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนก็ย่อมคงความสำคัญ ในกรณีโครงการความร่วมมือเพื่ออนาคต อาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี โครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ และโครงการค่ายเยาวชนจีน-อาเซียน ล้วนสะท้อนกิจกรรมที่เป็นกระบวนการตัดปะทางวัฒนธรรม (Cut-and-mix Process) โดยประกอบสร้างความหมายใหม่ขึ้นมาผ่านกลยุทธการผสมผสานองค์ประกอบของวัฒนธรรมเดิมๆ จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ไม่มีโครงการค่ายเยาวชนนานาชาติของเอเชียตะวันออกใดที่ไม่อาศัยกระบวนการตัดปะทางวัฒนธรรม เข้าใจว่าอาจจะเสี่ยงต่อการต่อต้านทางวัฒนธรรม อธิบายอย่างง่าย คือ กรณีที่วัฒนธรรมญี่ปุ่นจะยึดมั่นในการตรงต่อเวลา คนญี่ปุ่นที่มาสายและไม่ตรงเวลาถือว่าไร้วัฒนธรรม แต่ในกรณีโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ก็พบการไม่ตรงต่อเวลาอย่างมาก โดยเฉพาะในพฤติกรรมของเยาวชนไทย แต่ผู้จัดและบริหารโครงการของญี่ปุ่นก็มีได้หมายโทษหรือถูกลงความไม่ตรงต่อเวลาของเยาวชนไทย กลับพยายามเข้าใจและอนุโลมผ่อนปรน ทั้งที่คิดได้สำนึกเล็กๆ อาจจะไม่ใช่ชนนักก็ตาม เพราะหากญี่ปุ่นยึดมั่นในวัฒนธรรมหลักของตนมากเกินไปและบังคับให้ชนวัฒนธรรมอื่นเป็นไปตามกรอบแบบแผนวัฒนธรรมของตนอาจจะก่อให้เกิดความไม่พอใจ ต่อต้าน และท้ายที่สุดจะทำให้เกิดความเสื่อมศรัทธาและการต่อต้าน

การสื่อสารเครือข่ายด้วยเครื่องมือการสื่อสารประเภทค่ายเยาวชนนานาชาติ

กาญจนา แก้วเทพ (2557) ได้อธิบายความหมายของ “เครือข่าย” ว่าเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมประเภทหนึ่ง โดยเครือข่ายมีทั้งเครือข่ายที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและเครือข่ายที่ถูกจัดตั้ง อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อหวังผลด้านความสัมพันธ์ทางสังคม สำหรับสื่อกิจกรรมประเภทค่ายเยาวชนนั้นเป็นการสร้างเครือข่ายประเภทหนึ่ง เพราะเป็นการจัดรวมเยาวชนจากนานาชาติประเทศเพื่อให้มาปฏิบัติกิจกรรมสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ด้วยความคาดหวังว่าเครือข่ายนี้จะสานต่อและสร้างจุดสัมพันธ์กันไปยาวนาน

นอกจากนี้ Garst Barry, Browne Laurie P. and Bialeschki M, Deborah (2011) ได้กล่าวถึงเครือข่ายในค่ายเยาวชนนานาชาติว่าแม้จะเป็นเครือข่ายขนาดเล็ก หากแต่ถ้าได้มีการผลิตซ้ำอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ เครือข่ายก็จะขยายตัวไปเรื่อยๆ และท้ายที่สุดก็จะเป็นเครือข่ายที่ทรงพลัง เครือข่ายที่ดีจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน แต่ก่อนที่จะมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันนั้น สื่อกิจกรรมประเภทค่ายได้ใช้อำนาจตามแนวคิดวัฒนธรรมศึกษา กรอบรูปร่างและแบบแผนของเครือข่ายไว้แล้ว ด้วยการออกแบบเนื้อหาภายในกิจกรรมของค่าย ดังนั้นอำนาจการจัดวางรูปแบบจึงพยายามผลักดันให้เครือข่ายเป็นไปในทิศทางที่ผู้จัดการบริหารค่ายต้องการ

วิเคราะห์ในกระบวนการเข้าสู่ค่ายของแต่ละโครงการกรณีศึกษา จะพบว่าการเข้าร่วมเครือข่ายโดยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายนั้นไม่ง่ายเลย เยาวชนที่จะเข้าร่วมต้องผ่านการคัดเลือก คัดสรรจากรัฐบาลประเทศนั้น แต่ทว่าปัจจัยใดที่ทำให้เยาวชนต้องแข่งขันเพื่อเข้าสู่เครือข่ายในค่ายเยาวชนนานาชาตินี้ จากประสบการณ์และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของผู้เขียนพบว่า การได้รับการยกย่องให้เป็นตัวแทนเยาวชนประจำชาติแสดงถึงการเข้าสู่เป้าหมายความต้องการระดับบนของมนุษย์ตามหลักทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ของมาสโลว์ (Maslow) นอกจากนี้ยังพบสิ่งจูงใจหลายอย่าง เช่น การท่องเที่ยวต่างประเทศ การได้รับโอกาสที่จะได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ การได้พบปะเพื่อนชาวต่างชาติ เป็นต้น

ในองค์ความรู้เกี่ยวกับเครือข่ายและการสื่อสารนั้น อธิบายได้ว่าเป้าหมายของการดำเนินการเครือข่ายจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับปฏิริยาความสัมพันธ์ภายในเครือข่าย และการสื่อสารเครือข่ายกับสังคมภายนอก รวมไปถึงการสื่อสารระหว่างเครือข่ายกับเครือข่ายอื่น (กาญจนา แก้วเทพ, 2557) หากเปรียบเทียบเครือข่ายเป็นโครงสร้าง การสื่อสารก็คือน้ำหล่อเลี้ยงโครงสร้างเพื่อให้โครงสร้างนั้นเติบโตและแข็งแกร่ง พิเคราะห์ถึงโครงการความร่วมมือ

เพื่ออนาคต อาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี และโครงการค่ายเยาวชนจีน-อาเซียน พบว่าจำนวนเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละปีนั้นมีจำนวนน้อย และการก่อตั้งเครือข่ายก็มีมาเพียงไม่กี่ปี รวมไปถึงระยะเวลาในการทำกิจกรรมในค่ายเยาวชนก็สั้น ทำให้รูปแบบความสัมพันธ์เครือข่ายจะหลวมและไม่แข็งแกร่งมีประสิทธิภาพเท่าโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ นอกจากนี้การจัดวางออกแบบเครือข่ายระหว่างและหลังจากกิจกรรมค่ายเยาวชน รัฐบาลญี่ปุ่นได้ออกแบบให้เครือข่ายได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม อีกทั้งสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายในทุกภาคส่วนและทุกระดับ อาทิ การสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดสมาคมศิษย์เก่าโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ (Alumni) ในแต่ละประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน การเปิดโอกาสให้สมาคมเหล่านี้ส่งตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละปี การสนับสนุนให้สมาคมเหล่านี้ทำหน้าที่ในการต้อนรับคณะเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการเมื่อเรือพักแต่ละประเทศ ในขณะที่เครือข่ายระดับรัฐกับรัฐ พบว่ารัฐบาลญี่ปุ่นก็ได้ให้ความสำคัญกับหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่ประสานงานโครงการ โดยจัดให้มีการประชุมทุก 3 เดือน ก่อนและหลังโครงการในแต่ละปี ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรายงานผลและแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการครั้งต่อไป นอกจากนี้เครือข่ายโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ยังแบ่งเป็นเครือข่ายย่อยภายใต้เครือข่ายใหญ่อีกมากมาย เช่น เครือข่ายอดีตเยาวชนที่เคยเข้าร่วมโครงการแต่ละปี เครือข่ายกลุ่มเยาวชนที่แยกตามกลุ่มอภิปรายทางวิชาการ (Discussion Group: DG) และเครือข่ายกลุ่มเยาวชนที่แยกตามการคละประเทศ (Solidarity Group: SG) ซึ่งแต่ละเครือข่ายย่อยต่างปฏิสัมพันธ์กันภายใต้กรอบของเครือข่ายหลัก และดำเนินการในทิศทางเดียวกัน ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้เครือข่ายเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ถือเป็นกลุ่มเครือข่ายที่ใหญ่และมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะมีการทำกิจกรรม การสื่อสารระหว่างกันอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

ลักษณะเด่นอย่างหนึ่งของเครือข่ายโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ คือ การเป็นเครือข่ายสองร่างในเครือข่ายเดียว กล่าวคือ มีทั้งเครือข่ายที่เป็นทางการและเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการ ทั้งสองรูปแบบทำงานประสานกันอย่างลงตัว ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมของโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ในแต่ละปีจะมีกิจกรรมที่หลากหลาย แบ่งสรรปันส่วนความรับผิดชอบโดยเครือข่ายทั้งเครือข่ายภาครัฐ เครือข่ายสมาคมศิษย์เก่า รวมไปถึงเครือข่ายภาคีความร่วมมืออื่นๆ ในขณะที่โครงการความร่วมมือเพื่ออนาคต อาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี และโครงการค่ายเยาวชนจีน-อาเซียนปรากฏชัดเจนเพียงเครือข่ายในภาครัฐต่อรัฐ และเครือข่ายที่สร้างใหม่จากการทำกิจกรรมค่าย เมื่อเสร็จสิ้นค่ายแล้วก็ไม่มีกิจกรรมร่วมกัน รวมไปถึงไม่มีการสื่อสารระหว่างกัน เป็นจุดตัดขาดการสื่อสารไปเลย ขณะที่โครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์นั้น

ยังคงสานต่อเป็นประจำ และด้วยค่านิยมของชาวญี่ปุ่นที่ทำงานอย่างเป็นระบบ ปฏิบัติงานภายใต้ระบบข้อมูลสารสนเทศ พบว่ารายชื่อเครือข่าย การติดต่อเครือข่ายนับตั้งแต่เริ่มมีโครงการจนถึงปัจจุบัน รัฐบาลญี่ปุ่นได้เก็บบันทึกเป็นข้อมูลสารสนเทศอย่างละเอียด

Harold J. Leajitt (อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2557) ได้แบ่งประเภทของเครือข่ายการสื่อสารออกเป็น 2 แบบ ตามลักษณะการกระจายตัว ได้แก่ เครือข่ายการรวมตัวแบบรวมศูนย์ หรือมีศูนย์กลาง และเครือข่ายการสื่อสารแบบกระจายตัว ซึ่งการวิเคราะห์เชื่อมโยงกับกรณีศึกษา พบว่าโครงการ ความร่วมมือเพื่ออนาคต อาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี และโครงการค่ายเยาวชนจีน-อาเซียน เป็นเครือข่ายแบบรวมศูนย์ โดยกำหนดศูนย์กลางที่หน่วยงานภาครัฐของรัฐบาลจีนหรือรัฐบาลเกาหลี ทั้งนี้ วิเคราะห์จากการกำหนดตำแหน่งให้หน่วยงานที่จัดและบริหารค่ายเยาวชนเป็นศูนย์กลางการตัดสินใจ รวมทั้งรับผิดชอบการดำเนินงานทั้งหมด รูปแบบนี้ใกล้เคียงกับการบริหารงานแบบรวมศูนย์ ในขณะที่โครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์มิได้ออกแบบการบริหารเครือข่ายเช่นนั้น รัฐบาลญี่ปุ่นวางตำแหน่งของตนให้เป็นจุดประสานงานในรูปแบบเครือข่ายการสื่อสารแบบกระจายตัว รัฐบาลญี่ปุ่นคือผู้อำนวยการความสะดวก (Facilitator) ในขณะที่เครือข่ายจะช่วยกันผลักดันการสื่อสารและการดำเนินงานของเครือข่ายเอง ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมระหว่างที่เรือแวะตามประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นพิธีต้อนรับ การจัดครอบครัวอาสาสมัคร พิธีเข้าพบคารวะผู้นำประเทศ และกิจกรรมเยี่ยมชมสถานที่สำคัญในประเทศที่เรือเข้าจะดำเนินการโดยเครือข่ายภาครัฐและเครือข่ายสมาคมศิษย์เก่าทั้งหมด

การออกแบบการทำงานของเครือข่ายจึงเป็นกลไกสนับสนุนการก้าวอย่างทางพัฒนาการของกิจกรรมเล็กๆ อย่างค่ายเยาวชนนานาชาติ หากเพียงแต่ว่าค่ายเยาวชนมิใช่สื่อ ไม่มีกระบวนการสื่อสาร การสื่อสารเครือข่ายก็คงไม่มีความสำคัญ ดังนั้น การบริหารจัดการค่ายเยาวชนที่ดีต้องคำนึงถึงผลลัพธ์ที่เป็นเครือข่าย ใส่ใจต่อการพัฒนาเครือข่ายด้วยปึกแผ่นน้ำอย่างการสื่อสาร เชื่อว่าบทเรียนจากการวิเคราะห์นี้จะเป็นประโยชน์ต่อองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการค่ายเยาวชนระดับนานาชาติ

บทสรุป

การศึกษาจากกรณีศึกษาทั้ง 3 โครงการค่ายเยาวชนนานาชาติของประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับกลุ่มเป้าหมายเยาวชนอาเซียน พบประเด็นที่น่าสนใจ 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย ประเด็นปัจจัยความสำเร็จของโครงการรูปแบบค่ายเยาวชนนานาชาติ ซึ่งข้อค้นพบ

แสดงให้เห็นว่าการออกแบบและวางแผนให้สื่อกิจกรรมเป็นสื่อพลวัตรขับเคลื่อนอย่างมีส่วนร่วม ถือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและยั่งยืนของค่ายเยาวชนนานาชาติมากที่สุด แม้ว่าสื่อจะมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ก่อนทำค่าย รวมทั้งสื่อก็มีส่วนในการเติมเต็มกิจกรรมค่ายให้บรรลุความสำเร็จ แต่การใช้สื่อหลังกิจกรรมเสร็จสิ้นก็มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จที่แท้จริงและยั่งยืน การใช้สื่อช่วงท้ายกิจกรรมดังกล่าวต้องอาศัยหลักสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ เครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ประเด็นเป้าหมายความสำเร็จของค่ายเยาวชนนานาชาติส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับเนื้อหาสาระที่เป็นเรื่องของวัฒนธรรม การถ่ายทอดและสร้างความเข้าใจร่วมกันของคนต่างวัฒนธรรม ประเด็นนี้แสดงถึงแนวคิดของการรวมกลุ่มและแนวคิดทางสังคมศาสตร์ด้านรัฐศาสตร์ การศึกษานี้ได้พบเป้าหมายที่แท้จริงของการจัดค่ายเยาวชนนานาชาติว่าด้วยเรื่องของวัฒนธรรมที่เป็นเครื่องมือสู่รัฐศาสตร์ แนวทางการสื่อสารวัฒนธรรมที่ว่าแฝงไปด้วย การสร้างสัญญาะ การสื่อสารอัตลักษณ์ และความเชื่อมโยงของคำว่า “อำนาจ” กับ “การเผยแพร่วัฒนธรรม” วิถีคิดและแนวทางเช่นนี้เป็นรูปแบบสู่การครอบงำ การศึกษานี้ได้ตีความเข้าใจปรากฏการณ์ และสร้างการตระหนักรู้ให้กับเยาวชนอาเซียนในการรู้เท่าทันการครอบงำทางวัฒนธรรม แม้ว่าการออกแบบวางแผนสื่อกิจกรรมจะชัดเจนและรัดกุมรอบคอบ หากแต่ฝ่ายรับรู้เท่าทันแนวทางการสร้างสัญญาะ การสื่อสารอัตลักษณ์ และการกำหนดอำนาจแล้ว ความได้เปรียบในการวางตนและปฏิบัติตามอิทธิพลของสื่อกิจกรรมจะทำให้ภูมิปัญญาและคุณค่าวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนไม่เสื่อมถอยและถูกครอบงำ ท้ายสุดก็นำมาสู่การคงอยู่และอารยะของประชาคมอาเซียน

ประเด็นสุดท้ายจากการศึกษานี้ คือ แนวทางการสร้างเครือข่ายและขับเคลื่อนเครือข่ายตามรูปแบบกรณีศึกษาที่เป็นตัวแบบที่ดี (Model of Best Practice) ซึ่งถอดบทเรียนจากการศึกษาโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ ซึ่งทุกอย่างล้วนเป็นการวางแผนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ตอนก่อนเริ่มกิจกรรม ระหว่างทำกิจกรรม และหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ทั้งนี้ การต่อเนื้องขยายผลโครงการก็เป็นประเด็นหนึ่งที่ทำให้ก่อเกิดซึ่งคำว่า “เครือข่าย” และ “การมีส่วนร่วม”

อนึ่ง การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาขั้นต้นเพื่อนำไปสู่ประเด็นการศึกษาเชิงลึกและสร้างคุณค่าต่อยอดในการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการทำสื่อกิจกรรมประเภทค่ายเยาวชน ทั้งนี้ ข้อค้นพบจากการศึกษานี้ควรมีการนำไปศึกษาเชิงปริมาณเพิ่มเติมเพื่อทดสอบและยืนยันตัวแปรด้านปัจจัยความสำเร็จ อันจะนำไปสู่การได้มาซึ่งแบบจำลองความสำเร็จของ

ค่ายเยาวชนนานาชาติที่จะเป็นมาตรฐานและกำหนดชี้แนะการดำเนินการค่ายเยาวชนในบริบทต่างๆ อีกประเด็นการศึกษาเชิงวัฒนธรรมหากได้มีการเจาะลึกในรายละเอียดเฉพาะโครงการที่เป็นต้นแบบความสำเร็จสามารถถอดบทเรียนสร้างองค์ความรู้ตามปรากฏการณ์จะทำให้เกิดข้อเสนอแนะในการจัดการการเผยแพร่และครอบงำทางวัฒนธรรม ดังนั้นแนวทางการศึกษาต่อยอดผู้วิจัยเห็นว่าควรทำการเลือกกรณีศึกษาเฉพาะโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์เป็นหน่วยในการศึกษาที่เป็นต้นแบบความสำเร็จ ศึกษาเชิงลึกทั้งประเด็นปัจจัยความสำเร็จและประเด็นทางวัฒนธรรม ซึ่งจะทำให้ได้องค์ความรู้ที่เป็นต้นแบบความสำเร็จสามารถนำไปสวมทับกับบริบทปรากฏการณ์อื่น สร้างเป็นความสำเร็จและเป็นแนวทางในการพัฒนา เรียนรู้ และรู้เท่าทันการสื่อสารวัฒนธรรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ. (2557). การสร้างเครือข่ายการสื่อสารและพัฒนากาณิชยกรรม. ชุดวิชา การสื่อสารเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากาณิชยกรรม. บัณฑิตศึกษา สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

_____. (2553). แนวพินิจใหม่ในสื่อสารศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

_____. (2554). สื่อเก่า-สื่อใหม่ สัญญา อัตลักษณ์ อุดมการณ์. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

_____. (2552). สื่อเล็กๆ ที่นำไปใช้ในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

เจาะอาเซียน: รวมข้อมูลและบทวิเคราะห์เกี่ยวกับอาเซียน. (2527). กรุงเทพมหานคร: ชมรมวิเทศสัมพันธ์และสถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธรรมรงค์ สิงห์อยู่เจริญ. (2541). ความร่วมมือทางการเมืองของอาเซียนในยุคระหว่างและหลังสงครามเย็น. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครองมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปรัชญานิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร. (2548). บัณฑิตศึกษา สาขาวิชานิเทศศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิชิต ธิอิน. (2557). **นิปพนมารู: สื่ออาทิตยานุวัตรสู่สังคมอาเซียน.** วิทยาการสาร คณะ
วิทยาการจัคการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1. หน้า 133-150.

สมบัติ กาญจนกิจ. (2536). **เอกสารประกอบคำบรรยายการจัดค่ายและการบริหารค่าย
พัคกรรม.** โครงการศึกษาต่อเนื่อง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แสงดาวอารีย์. 2557 (30 มิถุนายน 2557).การสัมภาษณ์.

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ. (2555).
รายงานการเข้าร่วมโครงการ The 2012 China-ASEAN Youth Camp.
กรุงเทพมหานคร.

อรรถจักร สัตยานุรักษ์. (2548). **Japanization.**กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเพ่นบุ๊ก.

อรพินท์ ศักดิ์เอี่ยม. 2557 (4 กรกฎาคม 2557).การสัมภาษณ์.

อาเซียน: สิ่งท้าทายใหม่และการปรับตัว. (2548). สุริชัย หวันแก้ว และอุกฤษฏ์ ปัทมานันท์;
บรรณาธิการ.กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คูโร สุมาริธรรม. (2545). **จิตวิทยาวัยรุ่น.** กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

Garst Barry, Browne Laurie P. and Bialeschki M, Deborah. 2011. **Youth Development
and the Camp Experience.** 2011 (130): 73-87. Retrieved May 6, 2015 from
EBSCOhost.

Ilg Wolfgang. 2009. **Evaluation of Youth Camps and International Youth Exchange
Programs: Impression of an Evaluation System in Germany, France and
Poland.** 82 (4): 20-23. Retrieved May 6, 2015 from EBSCOhost.

Jee Se-Sun. 2557 (1 สิงหาคม 2557). การสัมภาษณ์.

Kim Dong Yeol.2557 (1 สิงหาคม 2557).การสัมภาษณ์.

Liao Changyou. 2557 (18 กรกฎาคม 2557).การสัมภาษณ์.

Xu Chuan. 2557 (18 กรกฎาคม 2557).การสัมภาษณ์.

ภาษาอังกฤษ

Cabinet Office, Government of Japan, International Youth Exchange 2007 –Report-
The 34th Ship for Southeast Asian Youth Program. Tokyo: Cabinet Office.
2007.

Daojiong Zha and Weixing Hu, Building a Neighborly Community: Post-Cold War
China, Japan, and Southeast Asia. Manchester: Manchester University Press,
2006,

Joseph S. Nye, Soft Power: The Means to Success in World Politics, 1st ed. New
York: Public Affairs, 2004.

National Council of Youth Organizations in Korea, Korea-ASEAN Future-oriented
Cooperation Project: Youth Exchange Programme 2004, Seoul: Ministry of
Foreign Affaires and Trade. 2004.

เว็บไซต์

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เยาวชน.เข้าถึงได้จาก <http://www.opp.go.th> (วันที่ค้นข้อมูล: 23
พฤษภาคม 2557).

องค์ความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community).เข้าถึงได้จาก
<http://www.thai-aec.com> (วันที่ค้นข้อมูล: 23 พฤษภาคม 2557).